

GOTLÄNDSKA IDROTTSMINNEN

ANTECKNINGAR

RÖRANDE

VISBY BOLLKLUBB, VISBY IDROTTSFÖRENING,
IDROTTSTÄFLINGAR PÅ WISBORGS SLÄTT

M. M.

SAMLADE OCH UTGIFNA

AF

JOSEF FLERT.

VISBY,
GOTLÄNNINGENS TRYCKERI,
1897.

GOTLÄNDSKA IDROTTSMINNEN.

ANTECKNINGAR

RÖRANDE

VISBY BOLLKLUBB, VISBY IDROTTSFÖRENING, IDROTTS-
TÄFLINGAR PÅ WISBORGS SLÄTT M. M.

SAMLADE OCH UTGIFNA

AF

JOSEF FLERT.

Företal.

Ändamålet med dessa anteckningar är att på **ett ställe** samla och relatera det hufvudsakligaste af hvad som uti idrottsväg inträffat på Gotland under de två senaste decennierna.

Jag hembär min tacksamhet härmed till Bokhandl. W. Nyberg för mundtliga upplysningar rörande Wisby Bollklubb, samt till redaktionen af Gotl. Allehanda, som med utmärkt tillmötesgående ställt till min disposition de årgångar af tidningen, hvaraf jag varit uti behof.

Visby i mars 1897.

Utgifvaren.

I.

WISBY BOLLKLUBB.

På 1850—60 och 70-talen plägade en skara män — de fleste D. B. W.-ister — hvarje tisdags eftermiddag under sommarmånaderna samlas i den s. k. Skolbetningen söder om Visby för att spela pärk och kasta varpa. Förfriskningar medhades, och sexa afåts i det gröna. Detta kotteri kallades "Skolbetningarna" och utgjordes mest af Visby köpmän och tjänstemän, samt en och annan borgare.

Under senare hälften af 70-talet bildades i Stockholm Stockholms Bollklubb med syfte att upplifva nordisk folklek, isynnerhet bollspel; bland stiftarne befunno sig flere gotlänningar: Herrarne Gustaf Hertitz, Axel Kolmodin, Carl och Gustaf Cramér. Då man emellertid skulle börja inöfvandet af pärk, fann Stockholms Bollklubb snart detta bollspels säregna svårigheter, äfvensom nödvändigheten att på ort och ställe förskaffa sig undervisning i denna för Gotland egendomliga idrott. Man tillskref Lektor C. J. Bergman i Visby om tillfälle kunde beredas att få åse och deltaga uti en riktig pärk och fick ett gynnsamt svar. En studieresa till Visby beramades och söndagen den 28 juli 1878 hitkom Stockholms Bollklubb efter en högst angenäm färd öfver hafvet, trettioen man högt.

Lektor Bergman hade fått löfte om ofvannämde "skolbetningarnes" medverkan samt hade uti Fabrikör J. W. Klintberg en värdefull och outtröttelig medhjelpare, på det att Stockholms Bollklubbs färd måtte

blifva så angenäm och lärorik som möjligt. På förmiddagen besågos ruinerna, fornsalen m. m. och kl. 12 begaf man sig ut till Skolbetningen, hvarest en enkel frukostmiddag, i hvilken omkring 120 personer deltog, var arrangerad.

Derefter började parkspelet, äfvensom varpkastning och stängstörtning.

Bålar framsattes och i ett högstämtdt, glänsande tal helsade Lektor Bergman resenärerna välkomna: "Oräkneliga gånger hade denna enkla skogsdunge varit skådeplatsen för glada samkväm, för djerfva lekar; ofta hade den mottagit märkliga gäster, sällan hade den dock fått ett så betydelsefullt besök. — Mången gång hade till Gotland kommit lärde män för att studera dess historia, dess minnesmärken, dess blomstervärld; *i dag* kom en skara unge män för att taga kännedom om dess folklekar — lemningar af en svunnen tid. — Skolbetningen tillhörde läroverket, slägte efter slägte hade der undervisats i dessa lekar, hvar och en hade varit som skolgosse. Mätte man aldrig upphöra att erkänna, att man efter dagens mödor hade rätt att leka såsom barn".

Han slutade med att utbringa en skål för "svensk ynglingagladje, representerad på det värdigaste af Stockholms Bollklubb". Under stormande jubel tömdes denna skål, hvarefter sångarne uppstämde: "Herrliga land!"

Ingeniör Erik Scholander tackade å gästernas vägnar för skålen och höjde sitt glas för Skolbetningen, hvarefter Bollklubben förevisade det engelska fotbollspelet. Doktor P. A. Säve talade för de gotländska lekarna och utbragte en skål för: "de gotländska lekarnes utveckling till nöje för ungdomen, till kroppens stärkande och till räddning för fäderneslandet".

Derefter uppläste Lektor Bergman af honom till Stockholms Bollklubb författade verser, hvarur vi anföra följande fragment:

Välkomna därför till den strand,
Der forntids idrott öfvas,
Der mot hvarann med fot och hand
De unges krafter pröfvas;
Der än som i Olympias lund
Man täflar och man leker,
Och njuter lifvets sommarstund
Gladt, som de gamle Greker.

Här bjuds ock lek i forntidsskick,
Som mäktigt spänner barmen,
Som kräfver lugn och stadig blick
Och muskelkraft i armen:
En lek af vördig gravitet
Med kast så manligt skarpa;
Vi kasta bort all veklighet,
När som vi *kasta varpa*.

Så är programmet rätt och slätt
För fest, åt Eder egnad,
Och möda blir dess hufvudrätt
Och lekar Er välfägnad.
Men mödan ger åt kroppen kraft
Och lek förljufvar sinnet.
Af fröjd, som Norden fordom haft,
Vi här upplifva minnet.

När snart igen I skolen gå
Bland Birgers stads palatser,
O, minnens då vår fjerran vrå
Och gröna täflingsplatser.
Om festen tarflig var och arm
Och magra middagsborden,
Så fanns dock kärlek der så varm
Till Er, till fosterjorden.

— En åskådareskara, som uppgick till öfver tusen personer, ökade det rörliga lifvet ute i Skolbetningen. En mängd lekar, hvori äfven damer deltog, anställdes och tiden flydde under tal, sång och glädje. Lektor Bergman knackade i bålen: "Snabba äro lifvets stunder, afskedets stund nalkas och detta kära besök är snart blott ett minne. I förhoppning att Stockholms Bollklubb måtte hafva Visbyboarne i vänlig hägkomst höjer jag mitt glas för densamma".

Ingeniör Scholander avslutade raden af tal med en skäl för "skolbetningarna" och Visby damer, hvar efter festen var slut, och gäster och värdar med sångarne i spetsen, åtföljda af hela folkmassan, tågade till staden. Bollklubben embarkerade, ångaren lade ut, ännu ett lefverop och af Stockholms Bollklubbs färd till Visby återstod endast ett kärt minne.

Denna Stockholms Bollklubbs utflykt till Visby gaf uppslag till bildandet af Visby Bollklubb; ty knappt en månad derefter blef på initiativ af Fabrikören J. W. Klintberg Visby Bollklubb konstituerad; en anteckningslista hade kringsändts i staden och vid ett den 27 augusti å paviljongsplanen utlyst sammanträde räknade klubben följande 32 medlemmar:

Förteckning på stiftarne:

J. W. Klintberg, Fabrikör
 L. P. Eriksson, Bokhållare
 F. W. Berghammar, Provisor
 Herman Wickman, Handlande
 Hugo Pettersson, d:o
 Bror Wickman, Bokhållare
 Carsten Rönne, Kontorist
 Emil Holmberg, d:o
 Carl Fr. Weller, Ingeniör
 Hugo Klingvall, Bokhållare
 Selim Schenholm, Handlande
 Robert Löfving, Kontorist

Alb. Ohlsson, Provisor
 John Bäckvall, Bokhållare
 Wilh. Lythberg, Bokhållare
 Carl Strömbeck, Handlande
 Joh. Ödin, Garfvare
 L. O. Stenman, Bokhållare
 Rud. Wahlström, Notarie
 C. T. Lundin, Handlande
 Th. Ödin, d:o
 Hamp. Lindsström, d:o
 Carl Joh. Lindbom, d:o
 Rud Wallér, d:o
 C. J. Mährbeck, Bokhållare
 C. E. Möllerström, Kontorist
 Carl Franzén, d:o
 Joh. G. Herlitz, Landtbrukare
 Wilh. Nyberg, Bokhandlare
 Nils Elias Herlitz, Jägmästare
 Axel Bolin, Löjtnant
 C. J. Martin, Handlande.

Dessa 32 män voro sålunda de, som stiftade Visby Bollklubb.

Vid en blick på klubbens verksamhet, kunna vi särskilja tre olika skeden af hans utveckling:

1:a tidsperioden 1878—1881, då klubben endast arbetade på sin egen förkofran och öfvade sig inom sig sjelf.

2:a perioden 1882—1887, Bollklubbens blomstringsperiod, då han icke allenast kraftigt och energiskt arbetade på sin utveckling, utan derjemte utbjöd till "våg", mottog dylik utmaning, samt tillstälde större täffingar.

3:e perioden 1888—1897, då intresset så småningom tycktes svalna och klubben började föra ett allt mer och mer aftynande lif.

1:a Perioden. 1878—1881.

Under år 1878 förekommo inga sammanträden eller öfningar, utan man tog vintern på sig för att utarbete stadgar, arbetsplan och dylikt.

Det första protokollförda sammanträdet egde rum den 15 juni 1879. Vid detta tillfälle valdes styrelse bestående af:

Ordförande	Hr J. W. Klintberg
vice d:o	" L. P. Eriksson
Sekreterare	" Herm. Wickman
Skattmästare	" Rud. Wallér.

För bestämmande af spelregler utsågs en komité bestående af hrr Em. Holmberg, Wilh. Nyberg och Fr. Berghammar. Förslag till stadgar upplästes, hvilka sedan en granskningskomité, utgörande hrr Rud. Kolmodin, L. P. Eriksson, Karl Franzén, Fr. Berghammar och Mauritz Linder, blifvit tillsatt, på ett följande sammanträde den 6 aug. samma år antogos, och lyda som följer:

§ 1. Klubbens ändamål är att genom öfningar underhålla och väcka lust för de gotländska folklekarna samt äfven öfva engelska fotbollspelet m. m.

§ 2. Klubbens angelägenheter ombesörjes af en styrelse, bestående af ordförande, vice ordförande, sekreterare och skattmästare, hvilka hvar för sig väljas; derjemte väljas två suppleanter, hvilka i mån af behof inträda i de förras ställe. Ledamöterna i styrelsen väljas för ett år och kunna återväljas.

§ 11. Öfning hålles om väderleken det tillåter en gång i veckan, hvarom genom ordföranden tillkännagifves i stadens mest spridda tidning, samt utses till hvarje öfning 2 värdar, som åligga att medhafva attiraljen samt att ansvara för och återlemna densamma.

§ 12. Hedersledamöter inväljas af samtliga klubbens medlemmar enl. § 4 och hafva desse tillträde till alla klubbens öfningar.

13. Ledamot, som icke uti 2 på hvarandra följande år inbetalt sin årsafgift, är från klubben utsluten.

Då klubbens ordförande herr J. W. Klintberg den 17 juli affidit, utsågs vid detta sammanträde till ordförande herr Rud. Kolmodin. Till hedersledamöter invaldes Lektor C. J. Bergman och Doktor P. A. Säve. Öfningarna, som till en början egde rum i Skolbetningen, förflyttades på eftersommaren till paviljongspanen. Göteborgs Bollklubbs regler för fotboll antogos, och fotboll och pärk öfvades växelvis.

Den 27 augusti firade Bollklubben sin första högtidsdag med bollspel på paviljongspanen och sexa med nachspiel på stadshotellet. Denna sommar hade klubben sammanträdt 11 gånger.

De båda följande åren 1880—81 arbetade klubben under samma styrelse, endast att herr Anton Pettersson ingick som sekreterare i st. f. herr Herm. Wickman, som afsagt sig uppdraget.

Från Frankfurt am Main kom inbjudning om deltagande uti en allmän "Turnfest", hvilken klubben, af flere skäl besvarade afböjande.

Sommaren 1880 fick klubben ett kärt besök af ett dussin medlemmar af Stockholms Bollklubb; man tillbragte dagen i Skolbetningen i den angenämaste stämning under sång, tal och gemensamma öfningar i de glada och härdande idrotter, hvilkas idkande de båda sällskapen gjort till sin uppgift. Kort derefter gästades Visby af Hertigen af Gotland och Bollklubben fick då tillfälle att för prinsen visa sin färdighet i de fäderneärfda folklekarna.

På förslag af herr Ant. Pettersson valdes i oktober 1880 en komité "för nytta och nöje", herrar Prien, Berghammar och Weller, för att äfven under

vintermånaderna kunna åstadkomma några enkla och trefliga samkväm. Och knappt en månad derefter, inbjöd "komitén för nöje" (som den själf önskade att kallas) klubben till en teaterföreställning, för att inviga den då nyinredda teatern. Under loppet af åtskilliga vintrar uppfördes på denna s. k. *Bollklubbens teater* en hel del sällskapsspektakel och litet hvar kunna vi nog erinra oss: Drilléns Operett, Blodbadet på Sicilien, Mohrens sista suck, Lilla sångfågeln, En cigarr, Rika morbror, I rum för resande, och hvad öfrigt de hette, alla de glada och pigga stycken som på den tiden för Bollklubbens medlemmar och deras vänner och anhöriga förkortade de långa vinteraftnarne på vår afskilda ö. Denna Bollklubbens teater, ehuru liten och obetydlig, var under en lång tid den enda som vårt samhälle egde; den uthyrdes stundom till enskilda sällskap såsom till "U. D." som ock någon gång till någon resande teatertrupp såsom år 1886—1887 då Fröbergerska sällskapet gästade Visby, och då öfver dess tiljor gingo glada och lustiga stycken, sådana som "Lilla Helgonet", Sjäkadetten, Gasparone, Tiggarestudenten, Niche m. fl. 1888 försålde den till dåvarande innehafvarinnan af stadshotellet i Visby fru Math. Berger.

Åt den nitiske ledamoten herr C. F. Weller, "teaterdekorationernas pappa", öfverlemnade klubben en lämplig gåfva såsom en gård af erkänsla och tack-samhet för hans oegennyttiga arbete.

Sommaren 1881 blef mycket regnig, hvarför Bollklubben endast hade tillfälle till ett fåtal öfningar. Annandag pingst gästades klubben af Eskilstuna gymnastikförening och längre fram på sommaren af de "Hanseatiska Visbyfararne".

Högtidsdagen, hvartill inbjödos hedersledamöterna och pressen, firades på sedvanligt sätt. Vid 1881 års slut var medlemmarnas antal 87 stycken.

2:a Perioden. 1882—1887.

Med denna period ingår Visby Bollklubbs "storhetstid", den verksamaste och lifaktigaste delen af klubbens tillvaro.

På sammanträde den 21 juli väckte styrelsen förslag om anställande af ett s. k. "våg" för att söka upplifva hågen för pårkspelet, hvilken af åtskilliga anledningar, ej minst till följd af det öfverhandtagande *läseriet*, på många ställen på Gotland börjat minska och rent utaf försvinna; hvarvid beslöts: att klubben skulle utfärda offentlig inbjudning till ett sådant våg, hvilket skulle ega rum söndagen d. 13 aug. å södra byrummet utanför Visby; att medel till pris skulle dels tagas ur klubbens kassa, dels åstadkommas genom subskription af medlemmarne; att fem prisdomare skulle utväljas, hvartill utsågos herrar Rud. Kolmodin, L. P. Eriksson, John Munthe, Wilh. Nyberg och Ant. Pettersson med M. Klintberg, C. T. Lundin och Hugo Pettersson till suppleanter.

Våget den 13 augusti 1882.

Denna Visby Bollklubbs första pristäffling föregicks af följande i ortens tidningar införda inbjudning;

"Som Visby Bollklubb beslutit utdela belöningar till dem, som kunna visa det bäst utförda pårkspelet på Gotland, får den härmed inbjuda respektive socknars bollspelare att delta i den täflan, som kommer att försiggå söndagen d. 13 aug. kl. 3 e. m. å södra Byrummet utanför Visby".

Utå planen för denna klubbens inbjudning, in-gick vidare, att de täflande skulle anmäla sig i våg, antingen inom en och samma socken eller med utvalde från en annan; att hvarje våg skulle räkna högst 14 deltagare, 7 på hvardera sidan; att tre pårkar (vare sig fram- eller bak-pårk) skulle spelas; samt att tre pris å respektive 50, 30 och 20 kronor

skulle, så framåt minst 6 våg anmälde sig, komma att utdelas.

Det var glädjande att se den lifaktighet, hvarmed täflingsuppropet hade hörsammats, ty långt ifrån att någon svårighet mötte att få nyssnämnda minimi-antal fylldt, ingingo anmälningar i större antal än man vid detta första försök hade vågat hoppas. De anmälda vägen voro:

1. Väte—Hejde	9. Mästerby—Sanda
2. Ekeby	10. Ljugarn—Alskog
3. Östergarn	11. Norrlanda
4. Fole—Lokrume	12. Vänge—Dalhem
5. Gammelgarn	13. Källunge
6. Hörsne—Bara	14. Hablingbo
7. Rone	15. Burs
8. Halla—Dalhem	16. Etelhem.

De tre sistnämnda spelade frampärk, de öfriga bakpärk; af okänd anledning uteblefvo vägen från Norrlanda och Rone, hvaremot de öfriga till antalet 14 våg med 196 täflande på utsatt tid infunno sig på platsen, der de utaf en af de fyra för dagen utsedda värdarne helsades välkomna.

Omedelbart härefter tog täflingen sin början inom det inhägnade, med flaggor och vimplar utmärkta, men af den skådelystna allmänheten många gånger till men för spelet allt för litet respekterade, området.

Utrymmet, ehuru vidsträckt, lemnade dock icke plats för samtidigt spel af flere än fem våg. Dessa spelade hvar för sig tre pärkar, hvarefter fem andra våg intogo dessas platser o. s. v., tills samtliga vägen vid sextiden hunnit afgifva prof på sin färdighet. Deras spel följdes hela tiden noga af de utsedde pristagarna, hvilka öfver detsamma förde protokoll. Och det iaktogs med icke mindre intresse och beundran af den väldiga åskådarkretsen, hvarifrån ofta hördes bifallstecken och erkännande för de prof på vighet

och styrka, hurtighet och djerfhet, som dessa täflingar i rikt mått hade att uppvisa.

Efter täflingarnas slut samlades deltagarne vid bälarna, der klubbens ordförande herr Rud. Kolmodin verkstälde prisutdelningen. Han erinrade dervid, att den dag man upplefvat säkert stode ensam i sitt slag på Gotland, der man helt visst icke förr på en gång sett en sådan samling skicklige bollspelare, alla väl egnade att visa ett mönstergilt sätt för de ärfda lekarnes utförande; vi kände huru våra förfäder öfvat dessa spel; måhända hade de varit oss öfverlägsne, men denna tanke borde icke nedslå oss, utan tvärtom egga oss till nya ansträngningar och bemödanden för arfvets bestånd och förkofran. Derrför hade man i dag samlats. Framhållande att Visby Bollklubb ännu vore ung och kanske i en framtid med vunnen erfarenhet och bättre krafter på flere sätt än hittills skulle kunna verka för sitt mål, slöt han uttalande sin öfvertygelse, att dagens täflan skulle i en framtid för bollspelet på Gotland bära goda frukter i sitt sköte, hvarefter han tillkännagaf pristagarnes utslag och anmodade pristagarne att mottaga belöningarna, hvilka utfallit sålunda:

- 1:a priset 50 kr. tillföll Ljugarns våg, pärrkarl Knut Westberg
 2:a " 30 " " Hablingbo våg (frampärk), pärrkarl Joh. Söderberg
 3:e " 20 " " Fole—Lokrume, pärrkarl O. Olofsson

det senare efter lottning med Väte—Hejde och Dalhem—Halla.

Sedan herr Hugo Pettersson derefter utbragt en med lifligt bifall mottagen skål för Gotland och dess folklekar, fortsattes festen först med en strid på boll mellan dagens förste pristagare Ljugarnsborna och Visby Bollklubb, som slöt med ett vunnet parti å hvardera sidan och derefter med några andra lekar

såsöm hankdragning, hastighetslöpning o. d., hvarefter vid niotiden större delen af landtborna, efter allt hvad man hörde och såg, högeligen belättna med sin dag med extratåg anträdde återfärden till hemmet.

Följande året 1883 afsade sig herr Rud. Kolmodin ordförandeskapet efter att hafva på ett kraftigt och lyckobringande sätt ledt klubbens öden allt sedan hans tillkomst och blef herr Hugo Pettersson nu den som fattade styret. En matrikel öfver klubbmedlemmarna trycktes.

Under sommarens lopp firades å södra byrummet en enkel fest för de medlemmar af Gotlands nation i Upsala och deras sängarböder, hvilka då gästade fäderneön och hvilka, ehuru mycket upptagna på andra håll, icke ville försumma tillfället att med en päck upplifva gamla minnen från skoltiden.

Till sällskapet D. B. W. ingick man med anhållan om anslag till ett kommande våg från detta sällskaps fond för de gotländska folklekarnes vidmakthållande, och då D. B. W. därtill lemnade 100 kr., så anordnade Bollklubben sin andra täfning medelst

Våget den 12 augusti 1883,

hvaruti deltog 216 täflande, fördelade på följande 15 våg nämligen:

1. Mästerby—Stenkumla	9. Roma
2. Veskinde	10. Ekeby Bollklubb
3. Lokrum—Fole	11. Ekeby—Barlingbo
4. Väte	12. Östergarns Bollklubb
5. Bäls Bollklubb	13. Hörsne—Bara
6. Hejdeby	14. Halla—Dalhem
7. Dalhem—Vänge	15. Garda.
8. Hejde Bollklubb	

Detta senare våg spelade frampärk, alla de öfriga bakpärk. Samspelet var naturligtvis pärk och bland frispelen förekom äfven pärk, samt varpa, hank, krokfinger och hastighetslöpning. Efter spelens slut

utdelade Bollklubbens ordförande belöningarna, hvar till voro anslagna 150 kr., hvilken summa delades så, att hvarje våg erhöll 10 kr., hvilka tillföll den vinnande sidan. Som vi finna, var antalet täflande betydligt större än föregående år, fyra nya bollklubbar hade bildats, med extratåget hade inkommit öfver 1,200 personer och åskådarnes antal uppgick mot tre tusen.

Då 1884, förutom D. B. W:s anslag, äfven styrelsen för Gotlands jernväg bidrog med 50 kr. till pris vid ett kommande våg, beslöt Visby Bollklubb änyo anställa ett dylikt och voro vid

Våget den 17 augusti 1884

till täflan anmälda följande tio våg:

1. Ekeby—Visby Gymnastikförening
2. Fole—Bäl
3. Halla—Vänge
4. Mästerby—Dalhem
5. Martebo—Roma
6. Väte—Endre
7. Vall—Källunge
8. Bäl—Hejdeby
9. Veskinde—Visby "nya" Bollklubb
10. Hablingbo—Hablingbo

af hvilka endast det sistnämnda spelade frampärk.

Vid detta våg liksom vid de följande bestämdes att pärk ej fick tagas till frispel. Den segrande afdelningen inom hvarje våg, hvilken utgjordes af den som här ofvan står *först* antecknad, tillerkändes 10 kr. Tvenne extra pris erhöilo H. Pettersson, Långgutes i Mästerby, och Hans Andersson, Stenstugu i Hablingbo, med tio och fem kr. hvardera. Den andra pärrkarlen i Hablingbo-våget Lars Hägg, Petes i Hablingbo, nämdes af prisdomarne såsom värd belöning. Prisen utdelades af ordföranden herr Hugo Pettersson, som talade för pristagarne och utbragte

en skål för desse fredlige idrottsmän på denna deras högtidsdag. En manstark kör utförde flere sänger. För Professor L. M. Törngren vid Kongl. Gymnastiska Central-Institutet, hvilken särskildt nedrest till Visby för att åse dagens täflingar, utbragtes ett lefve.

Framemot 8-tiden var allt åter tyst och lugnt på den plats, der gotländska ynglingar och män framgångsrikt visat, att de ärfda folklekarna ännu kunna idkas på ett våra fäder värdigt sätt.

Vid ordinarie marssammanträdet 1885 valdes till ordförande herr Karl Lundin, till vice ordf. herr John Munthe, till skattmästare herr Wilh. Nyberg, hvarjemte herr Anton Pettersson fortfarande bestred sekreterarebefattningen. Sällskapet D. B. W. lemnade nu ett anslag för tre år af 200 kr. årligen, hvilket föranledde Bollklubbens styrelse till det beslut att vid sommarens täflingar äfven utdela sex pris à 5 kr. till enskilde skicklige spelare. Den fjerde i ordningen af de täflingar Visby Bollklubb föranstaltat egde rum medelst

Våget den 16 augusti 1885.

Ej mindre än 238 personer fördelade på 17 våg deltego uti denna täfling, hvarförutom 51 personer med sina anmälningar inkommit för sent, hvarför de ej fingo deltaga. De täflande vågen voro:

1. Mästerby mot Östergarn
2. Visby nya Bollklubb mot Bäl
3. Alfva mot Lokrume
4. Sanda „ Barlingbo
5. Etelhem „ Fole
6. Hejdeby „ Hejde
7. Dalhem (Nilsson, Granskogs) mot Veskinde
8. Ekeby mot Stenkyrka
9. Björke „ Stenkumla
10. Dalhem (Pettersson, Harstäde) mot Vall
11. Väte mot Lummelunda
12. Halla „ Roma

13. Bäl (Johansson, Sudergårda) mot Endre
14. Torsburg mot Butle
15. Gothem „ Ganthem
16. Garda (Eliasson) mot Burs
17. Burs (Nilsson) „ Garda

De två sistnämnda spelade frampärk, alla de öfriga bakpärk. Efter täflingarnes slut yttrade Bollklubbens ordförande herr Karl Lundin, att det var med glädje man kunde iakttaga, att under de senare åren intresset för våra folklekar stegrats, i samma mån hade ock färdigheten ökats; derefter utdelades 10 kr. till den segrande parten i hvarje våg, hvilken utgjordes af dem, som ofvan står först nämnda. Dessutom erhöilo följande enskilde spelare hvardera ett pris af 5 kronor:

Oskar Pehrsson, Garda
August Pettersson, Mästerby
Oskar Larsson, Endre
August Nilsson, Barlingbo
Hans Klingvall, Dalhem
Thomas Johansson, Visby.

Fram mot åttatiden var prisutdelningen och dermed ock täflingen afslutad.

Högtidsdagen firades detta år den 30 augusti i Snäckgärdet. Om denna fest skrifver G. A.:

„På den vackra, rymliga, öppna platsen, omgifven af furuskog, tedde sig inom kort ett rörligt folk-lif. Bollklubbisterna spelade pärk och varpa och samlades då och då kring punschbordet, der åtskilliga tal höllos. Bakom nämnda bord, straxt nedanför bergslutningen var en vacker flaggdekoration uppsatt, å hvilken förekommo namnen på klubbens tre hedersledamöter P. A. Säve, C. J. Bergman och Gabr. Herlitz, på klubbens stiftare J. W. Klintberg samt förutvarande och nuvarande ordföranden Rud. Kolmodin, Hugo Pettersson och Karl Lundin. Flaggor

och vimplar svajade derjemte omkring det utstakade spelfältet.

Flere hundra personer hade infunnit sig för att åse spelen. Snart nog öfvergaf dock en stor del af desse sin passivitet; ett tiotal kastade varpa, några roade sig med dans efter musik af två fioler och ett dragspel, andra tillstälde danslekar. Vid sjutiden intogo Bollklubbens ledamöter en i det gröna dukad sexa, hvarpå dracks kaffe. Man beredde sig derpå att under kulörta lyktors sken avsluta festen, men deraf vardt intet, ty ett stridt regn började falla, så att man helt hastigt fick begifva sig af mot hemmet.

I början af 1886 väcktes förslag, att klubben skulle söka åstadkomma en isbana. Tack vare naturens goda medverkan härvidlag, finna vi under februari månad hela den yttre hamnen täckt af präktig is, hvilket i betydlig grad underlättade de "komiférades", hrr Rud. Kolmodin, J. Ödin och Edv. Cramér, bemödanden för detta ändamål. Ett par aftnar arrangerades ganska lyckade fester på denna skridskobana.

Vägbrytaren garnerades med brinnande tjärtunnor, kalkljus och bengaliska eldar i skimrande färger, hvilka belyste såväl den stora mängd skridskoåkare af båda könen, hvilka vid musikens toner i munter yra svängde omkring på den blanka ytan, som ock den väldiga skara åskådare, hvilka lockats ut på vägbrytaren af det lika ovanliga som praktfulla skådespelet. Smattrande raketer sändes mot höjden i den stilla vinterkvällen.

Sedd uppifrån palissaderna, dit musiken trängde mera dämpadt och sorlet från mängden ej hann fram och hvarifrån till följd af afståndet människorna tedde sig som tomtar, gaf denna tafla en trolsk och underbar anblick.

Emellertid varade denna glädje helt kort, ty efter ett par veckor kom sydveststormen och bröt upp isen till sorg och saknad för Visby skridsko-

sportälskande ungdom, hvilken på den tiden ej var van att hafva skridsko i stadens närhet eller inom staden, utan var nödsakad att vandra ut en eller annan fjerdingsväg för att få tillfredsställa sin åtrå efter detta likaså stärkande och friska, som härstädes sällsynta nöje.

I mars valdes följande styrelse: herr John Munthe ordförande, hr Wilh. Nyberg vice ordf., hr John Hellgren sekreterare och hr Karl Degerman skattmästare.

Våget den 5 september 1886.

Till denna täfning hade följande 16 våg anmält sig:

1. När—Stånga
2. Guldrupe—Martebo
3. Endre—Atlingbo
4. Sanda—Vänge
5. Dalhem—Barlingbo
6. Pärkvännerna i Visby—Sjonhem
7. Halla—Follingbo
8. Väte—Roma
9. Lau—Garda
10. Butle Bollklubb—Stenkumla
11. Väte—Björke
12. Mästerby—Lummelunda
13. Vestergarn—Stenkumla
14. Bäl—Veskinda
15. Hejdeby—Viklau
16. Vall—Dalhem.

Efter täfningarna utdelade ordföranden herr John Munthe prisen med 10 kr. åt den vinnande parten (den förstnämde af de ofvan uppräknade). Dessutom tillerkändes extra pris med 5 kr. åt

N. Hägg, Hakuse i Björke

Larsson, Endre

C. F. Pettersson, Hejde

August Petterson, Mästerby

samt studeranden Herman Hedström, Visby.

Som vi se, hafva de täflandes antal ökat år från år; och snart sagdt från alla socknar mellan Fårö och Sundre hafva intresserade personer samlats.

År 1887 utgjordes Bollklubbens styrelse af ordförande herr Selim Schenholm, vice ordf. herr John Hellgren, sekreterare herr Axel Lundberg och skattmästare herr Th. Ödin. Från och med detta års utgång hade Bollklubben ej att vänta något vidare anslag från sällskapet D. B. W., ej heller var det troligt, att penningar från annat håll kunde anskaffas. Emellertid hade ett dugtigt uppsving blifvit gjordt, och man beslöt att tillsvidare "hvila på lagarne". Den sista af de täflingar Visby Bollklubb anordnade egde sålunda rum genom

Våget den 11 september 1887,

hvar till följande 16 partier hade anmält sig:

1. Viklau—Endre
2. Guldrupe—Atlingbo
3. Björke—Roma (Engbohm)
4. Vänge—Hejdeby
5. Hejde (Ahlin)—Fole
6. Alva—Lau
7. Klinte—Ekeby Bollklubb
8. Lärbro—Roma (Lindell)
9. Visby Idrottsförening—Mästerby
10. Vall—Visby Pärkvänner
11. Dalhem (Granberg)—Burs
12. Veskinde—Barlingbo
13. Bäl—Dalhem (Larsson)
14. Ejsta—Väte (Johansson, Skradarfve)
15. Väte (Johansson, Gullarfve)—Butle
16. Hejde (Alfvegren)—Guldrupe.

Af dessa spelade Alfva—Lau frampärk, de öfriga bakpärk. Prisen voro liksom föregående åren 10 kr. åt den segrande afdelningen inom hvarje våg (de förstnämde här ofvan) och utdelades af ordföran-

den herr Selim Schenholm. Dessutom tillföll extra pris å 5 kr. följande enskilde framstående spelare:

Notarien Rud. Wahlström, Visby
 Aug. Pettersson, Mästerby
 Olsson, Alfva
 N. Hägg, Hakuse i Björke.

Prisutdelaren tackade alla, som deltagit i den tilländagångna täflingen, och hoppades, att om denna också vore den sista täfling, som Visby Bollklubb hade anordnat, kärleken till de gamla gotländska folklekarne dock icke skulle dö ut. Oaktadt det synnerligen vackra vädret hade täflingarna denna gång icke lockat så många åskådare, som de föregående åren; extratåget medförde denna gång blott ungefär hälften så många passagerare som vanligt.

Med denna täfling kunna vi anse Visby Bollklubbs "blomstringsperiod" slut och öfvergå till

3:e Perioden 1888—1897.

Man kunde redan vid marssammanträdet 1888 tydligt skönja, att intresset betydligt slappnat utaf, och att förhoppningarna att föra klubben framåt i den gamla andan ej voro synnerligen stora, ty det var helt enkelt omöjligt att få någon att mottaga den viktiga posten såsom klubbens ordförande. Emellertid valdes de öfriga styrelsemedlemmarne och blef hr John Hellgren vice ordförande, Otto Svahn skattmästare och Axel Lundberg sekreterare; vice ordföranden fick under hela detta år fullgöra ordförandens skyldigheter.

Under loppet af sommaren gästades Visby af det sachsiska konungaparet, vid hvilket tillfälle elittruppen af Bollklubbens och Idrottsföreningens bollspelare i förening inför de kungliga resenärerna genom ett öfverdådigt vackert spel visade prof på sin

färdighet i de gamla folklekarne och skördade ett välförtjent bifall.

Följande året blef hr John Hellgren ordförande, John Munthe vice ordf., Ant. Pettersson sekreterare och Edv. Cramér skattmästare; den styrelsen kvarstod till 1893.

Uti komitén för de allmänna gotländska Idrotts-täffingarna 1890 invaldes bland Bollklubbens medlemmar hrr J. Hellgren, S. Schenholm och John Bachér. Till dessa täffingar skänkte klubben en vandringspokal, gammal gotländsk, märkt 1795. Detta var den sista lifsyttning Bollklubben gaf ifrån sig.

För eröfrandet af Visby Bollklubbss vandringspokal gälla följande regler:

„Denna pokal, som af Visby Bollklubb skänktes till idrotts-täffingarna å Visborgs slätt sommaren 1890, kan endast utgöra föremål för täflan i bakpark vid större allmän idrotts-täflan inom ön.

Då sådan täffing blifvit bestämd att ega rum, skall pokalen af innehafvarne senast 14 dagar före täffingen öfverlemnas till bestyrelsen. Pokalen tillfaller det lag, som erhåller första priset i bakpark; äro dess medlemmar bosatte å landsbygden, vare desse skyldige att deponera den i vederbörande kommunalordförandes vård med rättighet att vid särskilda tillfällen använda densamma.

Har ej någon täflan försiggått inom 5 år från det pokalen sista gången eröfrades, skall den förvaras uti Fornsalen i Visby, till dess täflan åter anställles.

Till sist erinras, att de vinnande ega att å en särskild minnespenning, som skall å pokalen anbringas, gravera sina namn eller ock namnet på den klubb de tillhöra jemte dag och årtal, då pokalen eröfrades.

Den vanns 1890 af „Visby Bollspelare“, bestående af: Löjtnant Emil Nyberg (parkkarl), Bokhandl. W. Nyberg, Notarien J. H. Bachér, Handl. John Munthe, Kassör John Hellgren, Direktör Anatole

Lindström och herr Fred. Lindström. År 1892 tillerkändes pokalen Halla bollspelare och 1894 Dalhems bollspelare; se vidare därom under Idrotts-täffingarna!

Vid gymnastikfesten i Stockholm maj 1891 representerades Bollklubben af sin ordförande i öfverläggningar och beslut. Under 1893—1897 har klubbens öden i tur och ordning ledes af hr Rob. Löfving, Wilh. Ljungberg och Anders Wedin.

Tidals hafva sammankomsterna under de senare åren varit så föga besökta och intresset så ringa, att det ej ens varit tillräckligt många medlemmar tillstädes för att få ihop en riktig park, utan hafva stundom Bollklubbens och Idrottsföreningens bollspelare öfvat sig gemensamt.

Förutom det sedvanliga firandet af högtidsdagen den 27 augusti plägade klubben hvarje år tillstålla en s. k. vårfest. Denna egde rum i Skolbetningen, under hvars „höga, blåa tak“ klubben så många gånger gästade, och då serverades jemte de vanliga förfriskningarna äfven sexa i det gröna af den gamla marketenterskan Hanna Westerlund, känd för flertalet af nuvarande generation från exercisen på södra byrummet; regementsmusik utförde under loppet af aftonen en mängd stycken och tabrika voro de skaror, hvilka i dessa herrliga sommarkvällar lustvandrade ut till Skolbetningen för att se och höra. Derjemte egde klubben en del goda sångare, hvilka vid dessa och liknande tillfällen genom sina hurtiga och lifvande sånger höjde behaget af dessa muntra samkväm, vid hvilka täffingens allvar och skämtets glädje gingo hand i hand.

Under de år Visby Bollklubb stod på höjden af storhet och glans hade man för sed, att hvarje vinter tillstålla ett större dansnöje; dessa s. k. Bollklubbssaler voro på den tiden säsongens förmästa nöje. Att beskrifva dessa fester ligger ej inom ramen för dessa skildringar, men såsom ett bevis på deras tjusningskraft må nämnas, att den unga tärna

tillhörande societeten, hvilken ej blef inviterad till en dylik tillställning, ansåg sig betydligt förbigången och hela vinterns nöje förderfvadt.

En vacker plägsed som inom Bollklubben blef häfd var den, att då någon klubbmedlem afled, pryddes den hädangångnes kista med en präktig krans med band i svenska färgerna och någon lämplig inskription.

Ja, så har Visby Bollklubb lefvat och verkat.

Huruvida han nu kommer att dö ut eller möjligen ingå uti Idrettsföreningen, eller och genom ett kraftigt ingripande åter ryckas upp till hvad den fordom varit, det får framtiden utvisa. Han har emellertid fyllt sin mission i Gotlands häfder, ty han har på samma gång, som han väckt och underhållit det på slutet af 1870-talet slumrande intresset för fäderneärfd idrott, varit en väldig motvigt mot den religiösa fanatism, som de senaste årtiondena höjt den svarta fanan på fosterön. Till och med en och annan af statskyrkans prester hafva indirekt arbetat på utrotandet af dessa präktiga gamla lekar, i det de ville förhindra sina församlingsbor att utöfva dem på söndagseftermiddagarne, den enda lediga tid desse disponerade, och vår främste religiöse vältalare framstälde för några år sedan skriftligen till Visby Bollklubb sin önskan att deras öfningar ej måtte ega rum på söndagarne. Men Bollklubbisterna svarade afböjande.

Om nu dessa obetydliga skildringar från Visby Bollklubbs tillkomst och utveckling, lif och verksamhet skulle komma under ögonen på någon af dem, som en gång stiftade Visby Bollklubb och deltog i klubbens arbeten under de första åren af hans tillvaro, och om i sådant fall dessa enkla minnen från en svunnen ungdomstid skulle kunna skänka en och annan några ögonblick af fridsam tillfredsställelse midt uti mannaålderns jäktande arbete; om hägkomsten af dessa flydda angenäma stunder under lek och

glam, dessa utflykter i det gröna, dessa ungdomsfri-ska sånger, dessa härdande idrotter, detta lustiga lefnadsmod som aldrig tröt och detta trofasta kamratskap som aldrig svek, nu efter långa år skulle kunna skänka en eller annan gammal bollklubbist en stunds behaglig hvila för tanke och sinne, *då* är förvisso ändamålet med dessa anspråkslösa rader om Visby Bollklubb till fullo vunnet.

VISBY BOLLKLUBBS MATRIKEL.

Förutom de 32 stiftarne hafva följande personer såsom ledamöter tillhört klubben:

Hedersledamöter:

C. J. BERGMAN, Lektor
P. A. SÄVE, Doktor
G. HERLITZ, Magistratsekret.

Öfrige ledamöter:

	Invald år
Axel Lundin, Kontorist	1879
Otto Åkerman, Ingeniör	"
Rudolf Kolmodin, Agent	"
Jos. Johansson, Handlande	"
Mauritz Linder, Redaktör	"
D. H. Söderberg, Löjtnant	"
Edv. Cramér, Konsul	"
Paul Lindberg, Provisor	"
Carl Degerman, Handlande	"
Julius Christiansson, Grosshandlare	"
Herm. Ant. Pettersson, Bankbokhållare	"
C. Ax. af Klint, Löjtnant	"
John Munthe, Handlande	"
Rud. Svensson, Tullinspektör	"
P. Malmqvist, Källarmästare	"
C. Berg, Kakelugnsmakare	"

	Invald år
Nicolaus Mamerhjerta, Löjtnant	1880
Axel Högstedt, Grosshandlare	"
R. Fogelström, Trafikchef	"
C. F. Prien, Fältskär	"
Axel Pettersson, Ångbåtskommissionär	"
Gustaf Klintberg, Handlande	"
Reinh. Pettersson, Kamrer	"
Wilh. Pettersson, Jägmästare	"
Alb. Åckander, Grosshandlare	"
Alfr. Palm, Landtbrukare	"
A. Larsson, Postexpeditör	"
Erik Gahne, Kontorist	"
M. Klintberg, Lektor	"
W. Åkerman, Bankdirektör	"
Axel Lundberg, Konsul	"
Lars Duse, Landtbrukare	"
Mårten Bogström, Handlande	"
Oskar Bokström, d:o	"
H. T. Bergman, Direktör	"
Alb. Högström, Stationsinspektör	"
Adolf Malmros, Landtbrukare	"
Knut Regnell, Kapten	"
Joh. Smedberg, Länsman	"
Fred. Christiansson, Apotekare	"
Joh. Bokström, Agent	"
Joh. Procopée, Landtbrukare	"
Georg H. Pallin, Bryggmästare	"
Gustaf T. Falck, Löjtnant	"
Hjalmar Bolin, Navigationslärare	"
Aug. Johansson, Handlande	"
Ture Wessberg, Bokhållare	"
John Hellgren, Kassör	1881
Arv. Fahlström, Handlande	"
Enock Rundberg, Veterinär	"
John Eneqvist, Landtbrukare	"
P. G. Gustafsson, Verkmästare	"
Alb. Hermansson, Bokhandlare	"

	Invald år
N. Kjellander, Provisor	1881
C. Lindgren, Handlande	"
O. Fagerberg, d:o	"
Gust. Romin, Artist	"
N. E. Hansén, Sjökapten	"
Erik Gustafsson, Jernvägstjensteman	"
Carl Ludv. Cramér, Telegrafkommissarie	"
Arv. Löfveberg, Handlande	1882
Joh. Cedergren, Handlande	"
J. Pettersson, Byggmästare	"
Erik Bolling, Apotekare	"
A. F. Lyberg, Bagare	"
J. W. Fornell, Färgare	"
E. Jansson, Stadsfiskal	"
Julius Lindahl, Handlande	"
N. Nilsson, d:o	"
Gustaf Lindgren, d:o	1883
Gustaf Eriksson, Styrman	"
Axel Fahlström, Handlande	"
Fred. Bolling, Tullinspektör	"
Bror Sjöberg, Apotekare	"
Carl Krysell, Arrendator	"
Herm. Sandelin, Handlande	"
Lorenz Wedin, Bryggare	"
Alb. Ekström, Handlande	"
Joh. Stenström, Garfvare	"
Joh. Andersson, Handlande	"
S. Östman, Provisor	"
Fr. Andersson, d:o	"
Nils Lindbom, Bokhållare	1884
Osc. Cederström, Trafikchef	"
Axel Boberg, Inspektör	"
J. O. Boman, Handlande	"
Gunnar Kahl, Jernvägstjensteman	1885
Carl Berger, Bryggmästare	"
A. Dahlqvist, v. Härads höfding	"
A. Lindström, Direktör	"

	Invald år
Fred. Lindbom, Provisor	1886
C. Ad. Carlson, Konsul	"
Carl Cedergren, Bokhållare	"
John Hedström, Handlande	"
Olof Pettersson, Apotekare	"
Lars Munthe, Landtbrukare	"
Otto Swahn, Jernhandlare	"
J. Eklund, Bokhållare	"
J. Ludvigsson, Sjökapten	1887
N. H. Hejdenberg, Bokhållare	"
Erik Landström, d:o	1888
Gunnar Dahlqvist, d:o	"
K. A. Lyberg, d:o	1891
E. Carlson, Verkmästare	1892
Carl E. Ekman, Skeppsklarerare	"
Nils Holst, Kontorist	"
H. Hägvall, Bokhållare	"
Hj. Klint, Kontorist	"
Wilh. Klintberg, Bokhållare	"
Hugo Lindbom, Provisor	"
Nils Lindström, Handlande	"
Emil Nyberg, Löjtnant	"
L. P. Olofsson, Kammarsskrifvare	"
C. A. Samsioe, Tandläkare	"
G. Sörman, Handlande	"
A. Wedin, Bryggmästare	"
W. Ljungberg, Bokhållare	1893
Knut Falck, Handlande	1894
Lars Broander, d:o	"
Emil Sjöström, d:o	"
Wilh. Procopée, d:o	"
W. Lange, Notarie	"
Arv. Forsberg, Bokhållare	1895
Carl Häggström, Guldsmed	"
C. Ljungberg, Landtbrukare	"
Sylve Norrby, Bokhandlare	"
John Wessman, Reservlöjtnant	"

II.

WISBY IDROTTSFÖRENING.

»Målet för all slags idrott skall vara att bilda ett underlag för mannakraft, fromhet och medborgerlig dygd samt en kärlek, som är villig till uppoffring för fäderneslandet».

P. A. Säve.

I början af mars månad 1887 lästes i Visby tidningar följande upprop:

Vänner af idrott.

Undertecknade taga sig härmed friheten att inbjuda Visby idrottsälskande unge män till ett sammanträde å stadshotellets blåa sal lörd. d. 5 mars kl. 8 e. m. för att söka afhjelpa en härstädes länge känd brist på en allmän idrottsförening samt söka åstadkomma en sådan.

M. Klintberg Hj. Sillén
C. S. Engström John Munthe
C. Malmberg.

Detta möte egde rum under takrik tillslutning, och ett lifligt intresse spordes för att en dylik förening måtte komma till stånd. För att inom 8 dagar utarbета förslag till stadgar och arbetsplan tillsattes en komité bestående af: hrr M. Klintberg, Prim. Peterson, Hj. Sillén, C. S. Engström, Osc. Cederström, J. Munthe och C. Malmberg.

Ett nytt sammanträde utlystes till d. 12, hvarvid i hufvudsaklig öfverensstämmelse med komiterades förslag antogos följande stadgar:

§ 1. Föreningens ändamål är att öfva och uppmuntra till idrotter af hvarjehanda slag, såsom segling, rodd, gymnastik, skridskoåkning, bollspel, schnitzeljagt, simning samt gång- och språngsport m. m.

§ 2. Styrelsen väljes för 1 år, utgöres af 5 personer, af hvilka 1 är ordf., 1 vice ordf., 1 se-

kreterare och 1 skattmästare, hvarförutom instruktörerna äro sjelfskrifna ledamöter.

§ 3. Föreningen utser — för två år i sänder — en instruktör för hvarje idrott, som sådan fordrar.

§ 11. Skolynglingar må kunna inbjudas att i föreningens öfningar kostnadsfritt deltaga.

§ 12. Öfningarna anordnas af styrelsen och tillkännagifves på lämpligt sätt.

Sedan sålunda ofvanstående stadgar blifvit antagna, ansågs Visby Idrottsförening konstituerad, hvar-
 efter samtliga närvarande antecknade sig som ledamöter. Desse voro:

Postexped. P. A. Andersson	Jägmäst. El. Herlitz
Kamrer J. A. Bergensstjerna	Guldsmed Karl Häggström
Bokh. Gunnar Bolling	Adjunkt M. Klintberg
Friherre O. Cederström	Bokh. Erik Landström
Bokh. J. P. Eklund	Kontorist C. Malmberg
Löjtnant C. S. Engström	Handl. John Munthe
Handlanden Knut Falck	Löjtnant Pr. Peterson
Kassör John Hellgren	Bokhåll. O. Svahn.

Derefter förrättades val af styrelse, hvarvid utsågos: Till ordf. Löjtn. P. Peterson, vice ordf. Löjtn. C. S. Engström, sekreterare Adj. M. Klintberg, skattmästare Kontoristen Karl Malmberg, samt till ledamot utan särskild funktion Bokhåll. Otto Svahn.

Sålunda finna vi endast 10 dagar efter uppropet i tidningarna Visby Idrottsförening färdigbildad, stadgar utarbetade och antagna, samt styrelse tillsatt.

Man beslöt att för föreningens räkning förhyra badhuset på vågbrytaren för instundande sommar.

Strax på våren togo öfningarna i boll och varpa sin början; dervid bestämdes, att hvarje parkspelare skulle för hvarje förlorad park till kassan erlägga 3 öre.

Vid sammanträde i början af augusti framstälde ordföranden å styrelsens vägnar förfrågan, huruvida föreningen önskade deltaga uti det af Visby Bollklubb

till den 11 sept. ammonserade "väget". Denna fråga blef med "ja" besvarad, och i sammanhang härmed utsågs Notarien R. Wahlström till pärkkarl samt fick i uppdrag att utse medspelare.

Vidare beslöts, att föreningen den 4 sept. kl. 12 midd. skulle anställa simuppvisning vid badhuset på vågbrytaren, jemte vid sådana tillfällen brukliga täflingar i hoppning, dykning m. m.

Den simuppvisning, som gynnades af en förträfflig väderlek och åsågs af flere hundra personer af alla åldrar, kön och stånd, leddes af Löjtn. Peterson. I densamma deltog 12 ledamöter, bland hvilka hrr A. Dahlqvist, H. Hedström och El. Herlitz otvifvelaktigt voro de mest framstående. Förutom sträcksimning, språng af flere slag, volter, dykning, simning under vattnet m. m. omfattade uppvisningen äfven åtskilliga komiska nummer, såsom "harsprång" och "räddning af en förment drunknande", hvilket väckte mycken munterhet bland åskådarna.

Sin första lager skar Visby Idrottsförening vid det ofvan anförda "väget" den 11 sept.

Uti dessa täflingar deltog föreningen med följande medlemmar: hrr J. Bachér, A. Dahlqvist, W. Engström, E. Herlitz, A. Laurin, H. Munthe och R. Wahlström, den senare pärkkarl. Till motspelare erhöi man Mästerby våg, enligt uppgift "värdiga" motståndare. I detta parkspel, det utaf alla dylika den dagen af allmänheten mest uppmärksammade, segrade Mästerbyboarne, ehuru det ända mot slutet såg ut, som om Idrottsföreningen skulle vinna. Enligt kännares utsago visade Idrottsföreningen prof på ett vackrare spel än sina motståndare, i det man bemödade sig att ge ut höga lyror, vackra inslag och i allmänhet ett gentilare spel.

Till frispel valde segrarne krokfingerdragning, hvari idrottsföreningen mot förmodan vann, hvarefter den till andra frispel bestämde kappsprungning, uti hvilken täflan föreningen likaledes afgick som segrare;

föreningen hade alltså vunnit i våget och inhöstade segerens lön 10 kr. Idrottsföreningens pärkkarl Notarien R. Wahlström erhöll ett extra pris af 5 kr. för utmärkt skicklighet.

Angående föreningens vinteröfningar bestämdes, att gymnastik skulle öfvas två aftnar i veckan med en timme hvarje gång; äfvenså skulle schnitzeljagter anställas, då tillfälle dertill lämpade sig.

Till instruktör i bollspel utsågs herr Gunnar Bolling. Frågan om anläggandet af en skridskobana kom före och beslöts dervid:

att styrelsen för erhållande af lämplig plats till densamma skulle göra framställning dels till hamndirektionen att få disponera öfver en plats framför artillerikasernen mellan stenkajen och kanalen, samt att i händelse yttre hamnen tillfröse, föreningen skulle få förfoga öfver densamma; dels hos sällskapet D. B. W., att dertill få använda paviljongplanen. Vidare skulle styrelsen, med hvilken hr John Hellgren i och för denna sak förenades, inom en vecka inkomma med yttrande i frågan samt kostnadsförslag.

Påföljande år 1888 omvaldes samma styrelse med undantag af att herr J. Hellgren utsågs till sekreterare efter Adj. M. Klintberg, hvilken afsagt sig förtroendet.

Den 3 juni firade man föreningens ettåriga tillvaro med bollspel å södra byrummet och en festlig kollation i paviljongen.

I november tillkännagaf ordföranden att styrelsen hade för anläggande af en skridskobana förskaffat dispositionsrätt öfver Fabrikör Stenström tillhöriga s. k. "Blekhagen" eller "Bleken", hvilken, sedan den blifvit uppmätt och behörigen afvägd, befunnits särdeles passande för ifrågavarande ändamål, helst riklig vattentillgång från en i närheten befintlig kanal lätt och beqvämt torde kunna anskaffas. Styrelsen erhöll nu föreningens bemyndigande att till

möjlighet billiga kostnad å ifrågavarande plats anlägga en skridskobana.

För år 1889 utsågs till instruktörer i bollspel hrr J. Bachér, i schnitzeljagt E. Herlitz och i gångsport C. S. Engström; hvarjemte styrelsen omvaldes med undantag af att Not. J. Bachér öfvertog sekreterarebefattningen efter herr J. Hellgren.

Sedan föreningen vid ett föregående sammanträde fattat beslut, att i stället för det förhyrda badhuset å vågbrytaren, hvilket af vågorna spolats bort, dersammastädes sjelf låta uppföra ett nytt badhus och gifvit styrelsen uppdrag, dels att förskaffa hamndirektionens medgifvande dertill, dels ock att låta uppgöra ritning och kostnadsförslag deröfver, framlades vid sammanträde den 3 april 1889 för föreningen såväl ritning som kostnadsförslag, slutande å kronor 530; hvarjemte företeddes ett med byggmästare ingånget kontrakt, hvarefter denne förbinder sig att uppföra ett badhus enligt ritningen för den summa, hvarå kostnadsförslaget slutade.

Detta kontrakt blef af föreningen gilladt.

För att nu anskaffa medel till badhusets uppbyggande beslöt man, att upprätta listor för aktie-teckning; att föreningens ledamöter först skulle erbjudas teckna sig samt det bristande kapitalet åstadkommas genom teckning af utom föreningen stående personer; att aktierna skulle lyda å fem kronor och inbetalas till fullo före den 1 nästkommande maj; att aktierna skulle återbetalas genom utlottning årligen i mån af vinstens storlek, så att efter hand alla aktierna skulle blifva återbetalda, hvarefter badhuset vore föreningens egendom; samt att för åstadkommande af hastig teckning skulle tillsättas en komité bestående af styrelsen och tre ledamöter, hvilken skulle söka anskaffa tecknare af aktier, och valdes till ledamöter i denna komité Kamrer J. A. Bergenstjerna, Friherre O. Cederström och Postexpeditör P. A. Andersson.

Den 19 juni afsynades och godkändes arbetet med badhuset, hvilket omedelbart derefter öppnades till allmänt begagnande.

I början af år 1890 föreslog vice ordföranden Löjtn. Engström, att föreningen skulle hos sällskapet D. B. W. anhålla om ett anslag af 200 kr. för anordnande af täflingar i bollspel m. m. instundande höst; detta förslag blef af föreningen gilladt och godkänt. Vid sammanträde den 17 maj tillkännagaf emellertid ordföranden, att sällskapet D. B. W. af brist på medel ej kunnat bifalla föreningens anhållan om bidrag till täflingar i gotländska folklekar, hvarför föreningen innevarande år måste afstå från att tillställa dylika täflingar. Ledamoten Alg. Sandberg begärde då ordet och föreslog, att föreningen skulle utse en komité för att insamla medel till och anordna en dylik täflan på eftersommaren, hvarvid herr Sandberg framhöll, hurusom medel torde kunna anskaffas genom bidrag från Jernvägsstyrelsen, Gotlands Gille i Stockholm och möjligen ångfartygsbolaget "Gotland"; genom anordnande af en konsert och listors utsändande för teckning af sådant bidrag.

Föreningen beslöt, att till ett kommande sammanträde uppskjuta denna fråga; emellertid skulle styrelsen till dess öfverlägga om förslaget och då afgifva yttrande derom.

Med anledning af denna herr Alg. Sandbergs motion beslöt föreningen vid nästa sammanträde, på styrelsens förslag, att utfärda upprop till samtliga idrottsföreningar och bollklubbar på Gotland att sammanträda i Visby för öfverläggning angående idrottstävlingar innevarande sommar och uppdrog åt herr Sandberg att formulera och i tidningarna införa ett sådant upprop. Resultatet af herr Alg. Sandbergs motion och detta upprop blef idrottstävlingarna på Visborgs slätt, hvilka vi egnat ett särskildt kapitel.

Från föreningens ordförande Löjtnant Pr. Petersson, som afflyttat från orten, ankom i slutet af året

en skrifvelse, innehållande hans afsked från föreningen; härpå svarades med ett telegram uttryckande föreningens känslor af tacksamhet och tillgifvenhet för honom.

Påföljande år 1891 valdes ny styrelse bestående af: ordf. Löjtnant C. S. Engström; vice ordf. Notar. J. Bachér; sekret. Red. Alg. Sandberg, skattmästare Bokh. J. Eklund och femte ledamot Löjtn. Hj. Sillén. Denna styrelse har år från år blifvit omvald och kvarstår ännu i år endast med den skillnad att skattmästarbefattningen innehafves af herr Arvid Grönstrand.

I februari 1891 ankom förfrågan från organisationskomitén för den internationella gymnastikfesten i Stockholm d. 15—19 maj, huruvida föreningen kunde åstadkomma, att Gotland vid denna fest blefve representeradt genom ett par lag pärkspelare och några stångstörtare. På ordförandens förslag lemnade föreningen sitt bifall dertill, att styrelsen måtte söka åstadkomma ett eller ett par pärklag för att deltaga uti ofvannämnda gymnastikfest, hvarjemte styrelsen bemyndigades att samarbeta med Visby Bollklubbs styrelse för att i början af maj få till stånd en försökstävling i stångstörtning.

Att deltaga såsom pärkspelare anmälde sig så många aspiranter att man genom lottning fick uttaga det erforderliga antalet, men till stångstörtning anmälde sig blott tre. Genom att anordna en bal anskaffades medel till reseomkostnaderna.

Fram i början på maj kom till föreningen inbjudning från organisationskomitén att sända ombud till ett under festen sammanträdande möte för öfverläggning om sammanslagning till ett förbund af Sveriges fria gymnastikföreningar. Härtill utsågs Redaktör Alg. Sandberg, och då det torde intressera en och annan huru gotlänningarne skötte sig vid festen i Stockholm, så hemta vi följande fragmentariska utdrag ur herr Sandbergs referat till G. A. angående

den internationella gymnastikfesten i Stockholm d. 15—19 maj 1891.

Våra gotlänningar

kommo, som bekant, upp till Stockholm pingstdagens morgon och sedan de i trupp tågat upp till Sieverska kasernen på söder, der logis var beredt åt de i gymnastikfesten deltagande från andra orter, samlades de änyo vid 1-tiden å Riddarholmen och åttågade gemensamt till idrottsplatsen. Vid ingången, som bevakades af pickelhufsklädda poliskonstaplar, måste lösen gifvas för att slippa in. Och denna lösen lydde: "Löjtnant Scherstén". Den gafs och man blef insläppt på kaserngården.

Der var det bollspelet skulle försiggå. Det var en vidsträckt, tämligen jämn plan med hårdt tilltrampad sand. Så fort man hunnit orientera sig, lades pärkarne ut och försöks spelen började. Man måste ha klart för sig, hur pass hård stöt bollen tog. Man öfvade sig och var belåten.

Det var ännu ett par timmar, tills spelet skulle försiggå, hvarför de gotländske pärkmännen begagnade tiden att taga täflingarne ute på idrottsplatsen i betraktande. Men när defileringen försiggått, gälde det att genast vara redo. In på kaserngården marscherade då ett par kompanier gardister, bildande häck rundt omkring densamma för att freda bollspelarne för den påträngande folkmassan.

När konungen och kronprinsen anländt, började spelet. På ena sidan af gården spelade tvenne lag ur Visby Bollklubb och Idrottsförening, bestående af hrr Hauffman och Hederstedt (pärkvarlar), V. Nyberg, J. Hellgren, Hedström, Lindström, Ericksson, L. Munthe, doktor Munthe, N. Broander, V. Engström, N. Lindström, A. Berglund, A. Holst; å den andra uppträdde allmogelaget, bestående af: K. Jacobsson, Buttle, E. Danielsson, Veskinde, Viktor Bolin, Sproge, O. Göransson, Sproge, Niklas Pettersson, Mästerby, Oskar Jacobsson, Väte, O. Hägr och J. Hägg, Hejde, skollärare Bendelin, Veskinde, F. Nilsson, Roma, Axel Eklund, Fole, Karl Karlsson, Fröjel, Oskar Östergren, Östergarn, och J. Bätelsson, Ejsta.

Det var tydligt att spelet af den stora allmänheten åskådades med största intresse. Öfver allt diskuterade man dess idé, följde bollen, som gång efter annan beskref en hel rad af vackra lyror, och när något riktigt vacker hugg gjordes, framför allt om det skedde med foten, höjdes bravorop. Särskildt konungen och kronprinsen syntes lifligt intresserade. Den förre aflägsnade sig efter en stund, men den senare kvarstannade, tills spelet strax före kl. 5 hunnit avslutas.

Och det må till gotlänningarnes heder sägas att de samtliga skötte sig mycket väl, om man tager i betraktande

att det ännu är så pass tidigt på året, att spelet för året hemma ännu ej hunnit komma i gång. Härtill kom äfven att väderleken var mycket otjenlig. Tätta regnskurar föllö och en intensiv blåst besvärade.

Med det gotländska pärkspelet afslötos festligheterna för dagen. Ännu en pärk skall gå af stapeln, nämligen tredjedagen på eftermiddagen inför de kungliga och särskildt inbjudna, intresserade och idrottsmän. Detta blir den egentliga appvisningen, som just pågår, då detta skrives. Vid detta tillfälle komma att till allmogemännens genom lott utsedda pärkvarlar af drottningen utdelas de till minne af festen präglade medaljerna.

Stångstörtningen och Tossing the caber.

Annandagen gick in med strålände sol och sommarvärme. Äfven denna dag började idrottstävlingarne kl. 1 midnatten, sedan konungen, drottningen, kronprinsen, de båda små prinsarne, prinsen och prinsessan Bernadotte samt prins Eugen jämte uppvaktningar anländt.

Programmet var, kan man säga, en repetition af allt hvad under öfriga dagar förekommit. Der var hastighetslöpfung på 150 meter, gängtäflan (2,500 meter), höjdsprång, brottning, häcklöpfung, spjutkastning, stafsprång, (hoppa strikel), hinderlöpfung, kulstötning, längdsprång, uthållighetslöpfung, dragkamp m. m. Men under allt detta hörde man öfver allt sägas: "När kommer stångstörtningen? När skola gotlänningarne täfla med skottarne?" Det var tydligt att denna täflan motsågs med största intresse.

Så blef klockan 4 på e. m. och en stafett kom löpande: "Hvar äro de gotländske stångstörtarne?" frågade han brädskande. De kommo fram. Det var sergeanten vid Gotlands infanteriregemente J. Ahlvengren, V. Berg, Visby, och V. Pettersson, Follingbo. Rockarne kastades af och om venstra armen sattes mörkblåa bindlar.

Så mättes ut på marken ett afstånd af 8 meter — ungefär så långt som stängen kastades vid försökstävlingen i Visby 10 Maj. Och gotlänningarne släpade fram sin stång.

Konungen och kronprinsen stodo alldeles i närheten. Särskildt den förre var synbarligen intresserad. Medan skottarne ännu dröjde något, kom både en och annan idrottsman fram och synade stängen.

— Hur går det till? frågade man.

En af gotlänningarne visade det, bröt upp stängen med kraft och fart.

— Jaså, på det sättet. Nå, låt då mig försöka — sade en grofväxt finne i elegant sportdrägt.

Och han tog stängen. Han bröt en gång, två gånger,

så att bloden steg honom åt huvudet. Men stängen rörde sig icke från marken. När sedan en annan af gotlänningarne åter lätt bröt upp den, då ropade konungen bravo. Och rundt omkring hörde man: "Det var ena säkra karlar".

Nu kommo skottarne, de tre högländarne i sina kläd-samma uniformer med kjolar och sandaler. Det var verkliga atleter, tränade och härdade. Deras namn voro: sergeant Middleby vid 93:e höglandsregementet, Lockhart Bogle, London Scottish Rifle Vol., och soldat Gray vid 93:e höglandsregementet.

Äfven de hade sin stång med sig. Ja, det var egentligen ingen stång, utan snarare en jämntjock bjelke, något kortare än den gotländska stängen.

— Skall denna brytas upp? — frågade gotlänningarne. Det gör ingen karl.

Nej, den skulle icke brytas upp. Ty det visade sig att stångstörtningen och Tossing the caber i sjelfva verket icke var samma sak. Skottarne resa upp sin stång så godt de kunna, lyfta den i armvecket och söka sedan kasta öfver den-samma på samma sätt som gotlänningarne kasta sin, utan att dock taga någon som helst hänsyn till kastets längd.

Täflingen — om man under sådana förhållanden får kalla den så — började. En efter en försökte sig skottarne på sin stång. De kastade och kastade. Inalles torde ett trettiotal kast ha gjorts, men endast *en* gång lyckades *en* af dessa muskulösa, tränade skottar att få om sin stång. Askå-darne stodo litet undrande. Var det icke meningen att stån-gen i regel skulle kastas om? Säkerligen. Men då lyckades skottarne icke alldeles för väl, det var allmänna meningen, enuru det var kraftprof nog, som de utvecklade.

Gotlänningarne trädde fram, en efter en. Lätt, och som det tycktes utan ringaste svårighet vräkte de upp sin stång, tre gånger hvar och en. Dock lyckades de icke alla lika bra. Sergeant Ahlvengren, som kastade alla sina kast uti i det närmaste rät linje, tog för hvarje kast respektive 8, 8,05 och 7,40 meter, V. Berg, hvilkens kast gingo något mera åt sidorna nådde 7,80, 6,25 och 6,56 meter, V. Pettersson erhöll 7,10, 8 och 7,25 meter, men lyckades deremot icke att få stängen väl öf-ver. Detta torde ha berott derpå att Pettersson sträfvade efter att kasta väl långt, hvarjämte han beklagligt nog icke vare sig under pingstdagen eller annandagen nådde riktigt väl. Uppbrytningen gjorde Pettersson dock öfverlägset. För hvarje af gotlänningarnes lyckade kast, dånade bifallsåskorna och bravoropen ljödo från konungen och hela den kungliga sviten. Drottningen jämte prinsessan Bernadotte åskådade stångstörtningen från sin vägn.

När så kasten voro gjorda, stego gotlänningarne på

konungens uppmaning trygga och säkra fram till skottarnes stång. Lätt lyfte densamma alla tre. Nå de kastade visserligen ej om den — det hade skottarne ej heller gjort — men mycket felade ej att de gjort det lika bra som de, och detta utan någon öfning.

Då gotlänningarne sedan uppförade skottarne att pröf-va på deras stång, mötte de i början detta med enständiga "no, no"; men gingo slutligen deran. Dock, det gick dem som finnen: de kunde knappast röra stängen från marken. Härmed ha vi dock icke velat säga något underkännande om någöndera sidans kraftprof.*) Möjligen ligger konsten på båda hållen lika mycket i öfningen som i styrkan.

Utän öfverdrift torde kunna sägas både att gotlänningarne visade sig skottarne öfverlägsna och att stångstörtningen var den af dagens idrottstäflingar, som kanske väckte största intresset. Konungen upphörde ej att yttra sitt upp-muntrande bifall till gotlänningarne, som han vänligt språkade med och klappade på axeln.

Äfven denna dag afslutades af gotlänningarne, ty efter stångstörtningen utdelades prisen, bestående af ett halft hund-ratal silfverpokaler. Af dessa föllo två på gotlänningarnes lott. Sergeant Ahlvengren fick en såsom ett första och V. Berg en något mindre såsom andra pris.

På fest.

Kl. 1/2 9 på aftonen skedde den femte internationella gymnastikfestens afslutning genom en bankett i Berns salonger. Till den samma, som var besökt af omkring 1,000 personer, voro de gotländske allmogemännen samt och syn-nerligen inbjudna.

Sedan en splendid supé afätits i den rymliga, stora sa-longen, anlände efter kaffet kronprinsen jämte uppvaktning, som superat i de s. k. götiska rummen.

Bland de närvarande syntes en mängd högre svenska officerare, åtskilliga ministrar, hvarjämte samtliga främmande gymnaster — äfven de qvinliga — och delvis klädda i sports-drägt infunnit sig.

När den egentliga festen skulle börja, uppstämde Brico-listerna från estraden — "Vintern rasat", hvarpå kronprinsen utbragte skålen för konungen, hvilken skål följdes af fanfarer, hurrarop och folksången.

Vidare föreslog kronprinsen en skål för de monarker, hvilkas länder sändt representanter till gymnastikfesten, hvar-

*) *Stockholms Dagblad* yttrar: Kampen var synnerligen intressant att åse. Svenskarne fingo gång på gång sin stång att slå öfver, under det att skottarne tydligen tagit sig vatten öfver huvudet, i det att de trots uppre-pade försök ej lyckades störta sin koloss mer än en enda gång.

på öfverste Ankarcröna höjde glaset för kronprinsen, festens beskyddare. Då denne tackade, sägande att han aldrig skulle ångra att han ställt sig i spetsen för festen, dånade bravo- och hurraropen.

Hufvudtalet för festen hölls härefter af professor F. Holmgren, dervid han på ett särdeles vältöligt sätt framhöll betydelsen deraf, att qvinnan nu kommit med i det gymnastiska arbetet.

Sedan hölls tal för de olika nationer som voro representerade vid festen, och besvarades desse af de respektive utländske föreningarnes anförare. Stort bifall väckte den af kapten Schenström utbragta skålen för Norge, och ändlöst jubel helsade prof. Holmgren, då han talade för finnarne. Det var ett mäktigt gripande ögonblick, och tårar syntes i många ögon. Handklappningarne ville aldrig sluta, då "Finska rytteriets marsch" spelades och "Suomis sång" sjöngs. Med sång slösade för öfrigt under hela aftonen den utmärkta kören.

Franska ministern uttalade äfven från sitt land ett tack till Sverige, hvarefter han på kapten Balcks bröst fäste hederlegionens stjärna. Åter stormande jubel.

Och så förtgick det bortåt kl. $\frac{1}{2}$ 2 under den mest animerade och hjertliga stämning. Till sist utdelade kronprinsen åt de i gymnastikfesten deltagande föreningarne med anledning af densamma präglade minnesmedaljer af silver, inlagda i ett etui och visande på ena sidan en gymnast med inskriften: *Mens sana in corpore sano.* (En frisk själ i en frisk kropp). Å Visby Bollklubbs vägnar mottogs denna medalj af kassör J. Hellgren och för Idrottsföreningen af litteratör Sandberg.

Solen höll på att gå upp, då man aftroppade från festen.

I mars 1892 hade föreningen anordnat en skridskotäflan för ungdom på sin iordningställda bana å Bleken. Svajande flaggor vid ingången utvisade att någonting festligt var å färde. En messingssextett utförde åtskilliga musiknummer och en myckenhet folk åsågo täflingarna, efter hvilkas slut Landshöfding Poignant utdelade prisen, hvilka utföllo sålunda:

I Konståkning för äldre (under 18 år):

1:a pris:	en pokal	tillföll	H. Alyhr
2:a	" en dolk	"	H. Cronstedt
3:e	" 1 jagtflaska	"	I. Giertz.

I Figuråkning för yngre (under 15 år):

1:a pris:	en dolk	tillföll	B. Lindvall
2:a	" en bok	"	H. Bäckström
3:e	" 1 knif	"	K. Pedersén.

I Hastighetsåkning för gossar (under 15 år):

1:a pris:	Ett par skridskor	åt	H. Dahlbäck	för	1 m. 21 s.
2:a	" En skridskonål	"	Ture Holmqvist	"	1 m. 22 s
3:e	" "Vinteridrott"	"	Hugo Hansen	"	1 m. 25 s'
4:e	" En dolk	"	Osc. Söderberg	"	1 m. 31 s'
5:e	" En bok	"	Henning Johansson	"	1 m. 35 s'

Denna första lilla täflan var i allo lyckad och tycktes båda godt för skridskosportens framtid på Gotland.

Under hela detta år förekom för öfrigt intet af vigt, med undantag af att man beslöt inom föreningen bilda en afdelning velocipedåkare; för att ordna härmed sammanhängande frågor utsågs tandläkaren C. A. Samsioe.

I augusti 1893 uppdrog föreningen åt styrelsen att på tid och plats som densamma kunde finna lämplig anordna en idrottstäfning för ungdom.

Den första idrottstäfningen för ungdom

egde rum den 23 sept. 1893 på planen nedanför paviljongen. De täflandes antal blef långt större än man vågat hoppas, ty det uppgick till omkring 150 stycken.

Anmälningarna skedde i tre olika åldersklasser: den första bestod af pojkar under 13 år, hvilka täflade i park, varpa, hastighetslöpning och bäddring; den andra gruppen utgjordes af 15—16-åringar, hvilka täflade i inslag i park, varpa och hastighetslöpning; samt slutligen ynglingar mellan 16—18 år, hvilka täflade uti alla ofvan namngifna öfningar, utom bäddring.

Såväl läroverksungdomen som folkskolans barn hade lof för dagen; från landsbygden hade äfven infunnit sig ett stort antal såväl deltagare som åskådare.

Den äldsta gruppen hade att uppvisa tvenne pärklag, det ena bestående af Stångabor, det andra var allm. läroverkets pärklag; mellan dessa uppstod en seg och spännande kamp, som slutade med Visbylagets seger.

Ett stort intresse väckte den park som spelades af ännu icke trettonåriga pojkar från Norrlanda och Alskog. De såväl slog som mötte bollen förvånande bra.

Rundt omkring planen på bänkarna sutto massor af intresserade åskådare.

Då täflingarna voro till ända, utdelades prisen gruppvis af Rektor Jacobsson sålunda:

Första gruppen (gossar under 13 år):

Pärk: *1:a pris:* 10 kr. åt Alskoglaget best. af Wilh. Johansson, pärkkarl, Oskar Wiman, Hugo Olsson, Sigurd Lindgren, Viktor Jacobsson, Fridolf Johansson, August Ahlqvist och Leonard Jacobsson, alla fr. Alskog;
2:a pris: 5 kr. åt Norrlandalaget best. af Herman Konradsson fr. Hablingbo, pärkkarl, Oscar Hanson, Patrik Bendelin, Osc. Jacobsson, Arvid Björkqvist, Elof Gustafsson, alla fr. Norrlanda, samt Anshelm Kellgren fr. Fole;

Hederspris: ett par skridskor åt vardera af pärkkarlarna Johansson och Konradsson.

Bäddring: Gardelius från Visby erhöll 1 knif och 1 kr.; närmast kom Östergren fr. Visby.

Varpa: *1:a pris:* (knifvar) åt Ivar Smédberg, Karl Kolmodin och Rickard Pettersson;

2:a pris: (knifvar) åt Otto Ulfsparré, Edvard Wessman och Ragnar Uddin.

Hastighetslöpfung: (250 steg) *1:a pris:* skridskobiljett åt A. Pettersson Visby för 38 $\frac{2}{5}$ sec.;

2:a pris: (knifvar) åt Otto Stålhandske och Edvard Nordahl, båda från Visby, för 40 sec.

Andra gruppen (13—15-åringar):

Inslag i park: *1:a pris:* (slidknif) J. Olofsson, Silte;

2:a pris: (knif) A. Pettersson, Gammelgarn.

Varpa: *1:a pris:* (meterbok) W. Sandström, Visby;

2:a pris: (knif) W. Sjögren, Wisby.

Hastighetslöpfung: *1:a pris:* (knif) E. Kullin för 36 sec.;

2:a pris: (en bok) Tomas Sättervall för 36 $\frac{1}{5}$ sec.

Tredje gruppen (16—17-åringar):

Pärk: *1:a pris:* 10 kr. åt allm. läroverkets lag best. af: Adolf Pettersson, pärkkarl, Karl Ljungholm, Birger Gustafsson, Henrik Ihre, Karl Holmqvist, Karl Lindström och Karl Stålhandske;

Hederspris: (silfverpokal) åt Stångalagets pärkkarl, August Pettersson.

Inslag i park: (1 par skridskor) J. Lagergren, Butle.

Varpa: *1:a pris:* (1 skrifställ) A. Pettersson, Ekeby;

2:a pris: ("Fria Lekar" af Törngren) W. Karlsson, Lau.

Hastighetslöpfung: (1 par skridskor) Ernst Ahlberg, Hangvar, för 33 $\frac{1}{5}$ sec.

Dessa ungdomstäfningar egnade "Tidning för Idrott" en längre sympatisk artikel.

Tidningen skrifer:

"Den nu afhållna idrottsfesten för den gotländska ungdomen väckte feststämning i gamla sinnen; det var som om hägkomsterna från fem årtionden tillbaka rullades upp i en ny lefvande, föryngrad taffla hos männen från den tiden — ty märk väl, den gamle gotlänningen, som varit med om "park" och "varpa" i forna dar, håller ännu af dessa friska lekar och har sört öfver deras tillbakagång; han hade knappast trott att han skulle få upplefva den dag då den nya ungdomen skulle visa sig lika dugtig i "parken" som han sjelf varit eller att han skulle få återse det lifliga, tilltalande skådespel som en skara parkspelande ungdom bildar. Denna syn fröjdade nu hans hjerta och många voro glädjetrytningarna hos de gamle, då de sågo de unga leka — och leka så dugtigt, så skickligt!

Denna idrottsfest bevisade ytterligare exemplet makt hos ungdomen. De idrottstäfningar som gång efter annan blifvit anordnade af Visby idrottsföreningar ha manat ungdomen till efterföljd och väckt dess lust att pröfva sina krafter. Från början var det icke meningen att smättingarne på tolf år skulle få vara med; men så kommo de sjelfva och yrkade så käckt, på sina rättigheter att få försöka sig, då de flitigt arbetat och kände sig stridsdugliga. — Nå ja, låt dem försöka en gång, var nog de ledandes tanke och försöket utföll så tillfredsställande att det säkerligen kommer att göras om. De små parlarne försvarade sin "park" och slog sina bollar så säkert och med så öfverraskande beräkning att det gjorde gammalt folk godt in i hjerterothen. Och säkert skola dessa ungdomar med maningsrik glädje minnas sin första offentliga täflan, då det gälde att segra eller förlora under det fars och mors, eller äldre anhörigas ögon, med kärlek och uppmuntran hvilade på de unga kämparne.

Vi lyckönska våra landsmän på den intressanta ön i Östersjön att ha lyckats bevara icke blott minnet utan och sjelfva utöfvandet af dessa folklekar och idrottsöfningar, som utgöra en prydnad för gotlänningen och en värdefull moralisk bund; förvandt vid uppfostran af denna gotländska ungdom".

Så långt "Tidning för Idrott". Kunde vi blott få i gång sådana ungdomstäfningar lite oftare, så behöfde vi aldrig frukta att våra fäderneärfda folklekar skulle komma på förfall.

Vid idrottsfesten i Göteborg den 14—16 maj 1894 var Idrottsföreningens ordförande Löjtnant C. S. Engström inkallad såsom medlem af den s. k. studienämnden, hvilken för öfrigt utgjordes af Major V. G. Balck, Professor Fr. Holmgren och Kapten Hj. Andersson.

Under år 1895 måste föreningen borttaga sitt å vågbrytaren belägna badhus, emedan hamnen var i behof af ökad kajutrymme.

I början af mars anställdes å föreningens bana en

skridskotäflan.

Under stort tillopp af intresserade åskådare försiggick denna täfning. Till deltagande uti densamma hade ett 20-tal unge utöfvare i skridskosporten anmält sig hos hrr delegerade, Löjtnanterna Hj. Sillén och A. Zetterling samt Verkmästaren Emil Carlsson. Första täfningen omfattade hastighetslöpning, hvaruti tolf täflande deltog. Derefter förekom figuräkning, hvarvid de täflande voro delade i 3 grupper:

a) ynglingar under 15 år till ett antal af 6 stycken; b) damer (ett 10-tal) samt c) ynglingar af 15—17 års ålder, af hvilken grupp endast tre anmält sig. Sedan programmet för täfningarna genomgåtts, avslöts det hela med en behagfullt dansad quadrille, hvartill musiken utfördes af en messingssextett, som äfven förut under täfningarnas gång då och då låtit höra något muntrande stycke.

Efter quadrillens slut verkställde borgmästaren Een prisutdelningen, hvarvid han tackade Idrottsföreningen, som anordnat dagens täfning, och varnade de unga skridskogångarne för att drifva utöfvandet af sin vackra och nyttiga idrott till förkonstling.

Pris tilldelades:

I hastighetsäkning:

- 1:a pris: (ett par skidor och entrékort för nästa säsong till skridskobanan) åt Otto Stenmark;
2:a pris: ("Vinteridrott") åt Halfdan Ternstedt;
3:e pris: ("Figuräkning") åt Richard Jacobsson efter omäkning med två andra.

I figuräkning:

a) ynglingar under 15 år:

- 1:a pris: ("Vinteridrott" och ett par skridskor) åt Eddy Vessman;
2:a pris: (en skridskonål) åt Thorsten Linde-Olsson;
3:e pris: ("Figuräkning") åt Ivar Een.

b) damer:

- 1:a pris: (en silfverbrosch jemte entrékort till banan) åt Elsa Lindström;
2:a pris: (en silfverbrosch) åt Jenny Degerman;
3:e pris: (en skridskonål) åt Thérèse Wedin;
4:e pris: (en skridskonål) åt Hild. Pedersén;
5:e pris: (en skridskonål) åt Ing. Wedin.

c) äldre ynglingar:

- 1:a pris: (ett par skridskor och ett entrékort till banan) åt Bengt Lindvall;
2:a pris: (en skridskonål) åt Carl Pedersén.

Då det emellertid visat sig, att det lerlager, hvarmed man belagt skridskobanans botten för att hindra vattnets borttrinnande, ej fullt motsvarande sitt ändamål, beslöt föreningen våren 1895 att belägga "Bleken" med cement.

Arbetet, som blef fullbordadt fram på sommaren, hade visserligen kräft en kostnad af öfver 3,000 kr., men så var också skridskobanan nu fullt färdig, denna skridskobana, för hvilken stadens pappor och mammor borde vara så tacksamma. Så lugnt att ha' sina små på en isbana der de ej kunna "plumsa uti", så präktigt att ha' dem inom stadens murar och veta hvar man kan finna dem.

I år kan Visby Idrottsförening fira högtidsdagen af sin tio-åriga tillvaro. Hvad hon under det tilländalupna decenniet uträttat har jag här i korthet sökt teckna. Skridskobanan med sina täffingar, badhuset och täffingarna för ungdom i de nationella lekarna, se der de tre viktigaste faktorerna af hennes verksamhet.

Mätte emellertid Visby Idrottsförening under sin nitiske och kraftfulle styresmans ledning gå en ljus och lyckosam framtid till möte!

VISBY IDROTTSFÖRENINGENS LEDAMÖTER.

(Medlemmar 1887:)

Pr. Pettersson, Kapten
C. S. Engström, Löjtnant
M. Klinberg, Lektor
C. Malmberg, Grosshandl.
O. Swahn, Jernhandl.
J. Hellgren, Kassör
Joh. Munthe, Handl.
Elias Herlitz, e. o. Jägmäst.
Gunnar Bolling, Bokhållare
J. P. Eklund, Handl.
Eric Landström, Bokhållare
J. Bergenstjerna, Kamrer
O. Cederström, Friherre
P. A. Andersson, Postexp.
Carl Häggström, Guldsmed
E. Poignant, Landshöfding
Emil Sjöström, Agent
Ax. Pettersson, Angh.-komm.
Eman. Nyman, Handl.
Niklas Söderberg, Intendent
Edv. Cramér, Konsul
Herm. Hedström, Docent
Gustaf Falck, Löjtnant
Vilh. Engström, v. Häradshöfd.
Rudolf Wahlström, Notarie
John Bachér, Länsbokhåll.

Henrik Munthe, Docent
Emil Lindberg, Adjunkt
Adolf Laurin, Löjtnant
Ernst Sillén, Löjtnant
Alrik Dahlqvist, v. Häradshöfd.
N. Mannerhjerta, Löjtnant
D. Waldenberg, Folkskollär.
A. Wedin, Bryggmäst.
M. Goldensohn, Handl.
Hj. Klint, Kontorist
D. A. Malmros, Grosshandl.
G. T. Romdahl, Konsul.

(Invalde 1888:)

Aug. Weström, Redaktör
Nils Lindström, Handl.
Nils Holst, Kontorist
Arvid Kolmodin, Kapten
Eric Pettersson, Bokhållare
Victor Pallin, Redaktör
Algot Sandberg, Redaktör
Herman Hägvall, Bokhållare
Fr. Lindbom, Provisor
Hj. Sandberg, Maskinist
Nils Rosman, Kammarsskrifv.
Vilh. Ljungberg, Bokhållare
Gunnar Kahl, Stationsinsp.
Lars Sellergren, Kapten

K. Havrén, Pastor
Oskar Arveson, Bokhandelsb.
Reinh. Dassow, Landtbrukare
Ernst Ekman, Kontorist
Arvid Grönstrand, Jernhandl.
Sven Rosman, Ritlärare
Cari Degerman, Handlande.

(Invalde 1889:)

Ant. Olsson, Bokhållare
Albin Duse, Handlande
Emil Eneman, Länsman
Rud. Eneman, Landtbrukare
A. Bengtsson, Fabrikör
A. Zetterling, Löjtnant
Edv. Pettersson, Bokhållare
J. Johansson, Bokhållare
P. J. Gerdén, Skollärare
Carl Wickström, Löjtnant
Fr. Lindström, Direktör
Adolf Holst, Kontorist
C. A. Samsioe, Tandläkare
Hj. Andersson, Biljardegare
J. A. Fridholm, Notarie.

(Invalde 1890:)

Emil Dahlman, Bokhållare
Vilh. Klintberg, Bokhållare
Sixten Janson, Stadsfiskal
Gustaf Hellgren, Ingeniör
Arvid Rosman, Kontorist
Arvid Forsberg, Kontorist
Elias Krokstedt, Bokhållare
G. Söhrman, Handlande
Svante Lindström, Länsman
Nils Hallin, Bokhållare
Axel Danielsson, Bokhållare
Vilh. Procopée, Handlande
G. Jacobsson, Verkmästare
Fr. Lindqvister, Bokhållare.

(Invalde 1891:)

E. Hellgren, Löjtnant

P. B. Ström, Kapten
Gabriel Herlitz, Landtbrukare
Herman Wessman, Bokhållare
O. M. Engqvist, Brefbärare
Hj. Norrby, Slöjdelev
L. P. Olsson, Bokhållare
Ivan Giertz, Bokhållare
Ad. Hauffman, Kandidat
F. Smedberg, Veterinär
Axel Cedergren, Kakelugnsn.
Vilh. Cramér, Häradshöfding
A. Andersson, Bokhållare
J. Hederstedt, Veterinär
Karl Procopée, Provisor
Josef Eneqvist, Apotekare.

(Invalde 1892:)

Th. Stålhandske, Löjtnant
F. Pettersson, Bokhållare
Lars Bröander, Kontorist.

(Invalde 1893:)

John Wessman, Reservlöjt.
Gunnar Öfverberg, Kontorist
J. Skoglund, Urmakare
Axel Janson, Kontorsskrif.
Birger Rosén, Apotekare.

(Invalde 1894:)

Olof Bolin, Bokhållare
Sten Leatz, Löjtnant
Urb. Lundgren, Löjtnant.

(Invalde 1895:)

Karl Johansson, Bokhållare
H. Alyhr, Bankvaktmästare.

(Invalde 1896:)

Anton Arveson, Bokhållare
Henrik Ihre, Kontorist
Axel Lindbom, Provisor
Gunnar Norrby, Bokhållare
H. Hallbom, Bokhållare.

III.

STEFANIE-GILLET.

»De äro barnens lek och ynglingarnes täflan och dermed fortfara äfven de gamle».

Tacitus.

På tal om sällskap och samfund, hvilka hafva till uppgift att idka och uppmuntra den gotländska idrotten, böra vi ej förglömma Stefanie-Gillet.

Den 3 augusti 1880 hade Handlanden J. L. Kahlqvist, då bosatt i Etelhem, till sig inbjudit några vänner med familjer från Wisby, Rone, Burgsvik, Hemse och Klintehamn. Dagen var herrlig och tillbragtes med pärkspel, varpkastning, dans o. d. Konsul Lars Cramér fr. Rone föreslög då, att man såsom ett minne af det angenäma samkvämet skulle stifta ett sällskap med syfte att återupplifva de gamla gotländska nationallekarna: pärk, varpa, hög- och långstrikel, störta stång, draga hank, springa kapp m. fl. Man beslöt emellertid att sammanträffa i Etelhem den 3 aug. påföljande år; detta skedde och då stiftades det sålunda föreslagna sällskapet, hvilket fick dagens namn och kallades Stefanie-Gillet. Följande enkla stadgar antogos:

§ 1. Till minne af dagen för sällskapetets stiftande samt för öfverläggning af sällskapet vidkommande ärenden, firar detsamma årligen sin högtidsdag på Stefanie-, eller om förhinder då möter, å nästpåföljande dag.

Vid högtidsdagens firande eger ledamot frihet att sin familj, äfvensom utom Gotland boende s. k. resande medtaga.

Inom Gotland bosatt person må ej i högtidsdagens firande deltaga, förr än han blifvit som ledamot invald.

§ 3. För att upplifva de gamla gotländska nationellekarne, hvilka ofvan angifvits, skola sällskapets ledamöter dels sjelfva öfva sådana och dels påbjuda täflan deruti; hvarvid sällskapet i mån som kassan medgifver utdelar premier till dem af de täflande, hvilka af inom sällskapet utsedda prisdomare dertill förordas.

Till styrelse valdes: Konsul Lars Cramér, ordför.; Konsul C. J. Broander, sekret.; samt Handl. J. L. Kahlqvist, skattmästare.

Dessa "Stefanie-gillen" voro verkliga högtidsdagar för deltagarne. Man sammanträffade med gamla goda vänner från när och fjerran, man spelade boll och kastade varpa; man dansade, sprang enkleken och roade sig tappert, såväl gammal som ung. Jag mins så väl den 3 aug. 1884, då jag som skriver detta, invaldes i Gillet, hur jag beundrade den då öfver sjuttioårige Konsul Lars Cramér från Rone, med hvilken säkerhet och kraft han skötte bollen, med hvilken liflighet och fart han rörde sig, och med hvilken uthållighet han genomkämpade sitt parkspel. Mitt hjerta klappade af stolthet att tillhöra en nation, som fostrade sådana söner.

Sitt syfte troget har Stefanie-Gillet till de stora idrottstävlingarne å Wisborgs slätt årligen skänkt bidrag i form af pris, hvarförutom en stor del af Gillets ledamöter åtagit sig det ganska ansvarsfulla prisdomarekallet vid dessa täflingar. Heder åt de män som sålunda vårda och omhulda våra fäderneärfda folklekar!

STEFANIE-GILLET'S MATRIKEL.

	Medlem år
Cramér, Lars, v. Konsul, Ronehamn	1881
Kahlqvist, J. L., Handlande, Visby	"
Sjöbohm, R., Konsul, Klintehamn	"
Hederstedt, J. O., Handlande, Visby	"
Broander, C. J., Handlande, Ronehamn	"
Broander, J. V., Handlande, Ronehamn	"
Björkander, C. J., Grosshandl., Visby	"
Åckander, L. N., Handlare, Visby	"
Herlitz, G., Magistratssekreterare, Visby	"
Lyth, A. J., Kontraktspost, Burs	"
Ekman, Axel, Grosshandl., Visby	"
Cramér, L. J., Handl., Ronehamn	"
Cramér, Gustaf, Handl., Ronehamn	"
Hägg, G. T., Handl., Visby	"
Eneman, A. M., Kronolänsman, Alfva	"
Svallingson, M. E., Kronolänsman, Stånga	"
Sjöstedt, Frans, Veterinär, Hemse	"
Pettersson, H., Bankdirektör, Visby	"
Eneqvist, Nils, Godsegare, Rone	"
Procopée, Johan, Godsegare	"
Olsson, J., Godsegare, Etelhem	"
Kellgren, J. H., Stationsinspektör, Etelhem	"
Sommar, J. N., Kapten, Aliva	"
Smutterberg, Carl, Handlande, Klintehamn	"
Cramér, Rudolf, Konsul, Visby	1882
Klintberg, M., Fil. Doktor, Visby	"
Hansén, Victor, Handlande, Burgsvik	"
Jacobsson, J. Th., Handlande, Burgsvik	"
Melin, August, Handlande, Hemse	"
Broander, M. Fr., Grosshandlare, Stockholm	"
Molér, R. W., Handlande, Visby	"
Fogelström, R., Trafikchef, Visby	"
Åkerman, W., Godsegare, Stånga	"
Ekman, Carl L., Konsul, Visby	"
Ihre, P. F., Major, Visby	"
Kahl, J., Fil. Doktor, Visby	"
Romdahl, G. T., v. Konsul, Visby	"
Grönstrand, I. A., Handlande, Visby	"
Fagerberg, I. F., Handlande, Burs	"
Eneman, W., v. Kronolänsman, Alfva	"
Nordahl, C., Kronolänsman, Kräklingbo	"

	Medlem år
Hallenberg, Fr., Fil. Doktor, Visby	1883
Waller, Rudolf, Handlande, Visby	"
Melin, Oscar, t. f. Kronofogde, Visby	"
Herlitz, Carl, v. Häradshöfding, Visby	"
Bäckström, C. J., Konsularagent, Burgsvik	"
Sätervall, Th., Fil. Doktor, Hemse	"
Fagerholm, J. A., Lektor, Visby	"
Wittberg, R., Handlande, Hemse	"
Olsson, Aug., Skollärare, Alfva	"
Lagergren sr. L. O., Postmästare, Hemse	"
Svallingson, F., Skollärare, Stånga	"
Svensson, J., Kyrkoherde, Garda	"
Lindström, J., Kronolänsman, Öja	"
Lillja, S., Tullinspektor, Ljugarn	"
Duse, Lars, Godsegare, Hemse	"
Pettersson, O. P., Nämndeman, Stånga	"
Petersohn, F., Kapten, Ljugarn	1884
Nyberg, V., Läkare, Hemse	"
Claudelin, I. G., Handlande, Visby	"
Waller, H., Studerande, Visby	"
Hauffman, A., Doktor, Upsala	"
Häglund, L., Med. Kandidat, Vänge	"
Elert, J., Löjtnant, Visby	"
Bergman, G., Häradshöfding	"
Kolmodin, M., Kyrkoherde, Alskog	1885
Kökeritz, Carl, Landtmätare	"
Lindström, Hampus, Handlande, Visby	"
Kinnander, F. L., Apotekare, Hemse	1886
Een, Carl, Borgmästare, Visby	1887
Boman, John, Veterinär, Hemse	"
Meijer, Gustaf, Grosshandl., Stockholm	"
af Wetterstedt, G., Länsmejerist, Hemse	1889
Hellerström, T., Agronom, Levide	"
Swahn, O., Handlande, Hemse	"
Ljungberg, S., Apotekare, Visby	"
Sandelin, H., Handlande, Hemse	1890
Broander, N., Agronom, Eke	"
Bachér, Lars, Possessionat,	1891
Eneman, Emil, Kronolänsman, Etelhem	"
Snöbohm, Edvard, Handlande, Klinte	"
Jakobsson, L., Handlande, Etelhem	"
Smitterberg, Handlande, Klinte	"
Bokström, Aug., Kronofogde, Visby	"
Cramér, Wilhelm, v. Häradshöfding, Visby	"
Odin, Edvard, Handelsbiträde, Ljugarn	1892
Hansén, Erik, Agronom, Burgsvik	"

	Medlem år
Lindström, Sv., Länsman, Burgsvik	1893
Duse, Albin, Handlande, Hemse	"
Broander, Axel, Handlande, Ronehamn	"
Lundgren, Herm., Fil.Kandidat, Hemse	"
von Holten, H., Kapten, Klintehamn	"
Bolin, K., Doktor, Klinte	"
Lindström, Gustaf, Agronom, Öja	"
Eneman, R., Agronom, Alfva	"
Myrsten, C., Postmästare, Hemse	1894
Frykman, Ad., Apotekare, Hemse	"
Smitterberg, Emil, Klinte	"
Fagerberg, Otto, Handlande, Burs	"
Rothstein, Otto, Inspektor, Stånga	"
Ekman, C. Emil, Grosshandl., Visby	"
Falck, Knut, Handlande, Visby	"
Krokstedt, E., Handlande, Nähr	"
Lundberg, Ax., Grosshandl., Visby	"
Smitterberg, Aug., Kapten, Visby	1895
Bolling, Fr., Kammarsskrifvare, Ljugarn	"
Förssman, P., Disponent, Roma	"
Malmros, D. A., Grosshandl., Hangvar	"

IV.

IDROTTSTÄFLINGARNA

Å

WISBORGS SLÄTT.

*»Den som förstär att sköta parkboilen
och varpstenen väl, han skall ock veta att,
när det gäller, försvara kung och land.»*

Oscar II.

Ingalunda kunde väl Algot Sandberg, då han vid Visby Idrottsförenings sammanträde den 17 maj 1890 motionerade angående anställande af idrotts-täflingar instundande sommar, tänka sig, att dessa skulle få den utsträckning och betydelse, de i verk-
ligheten erhöilo. Såsom förut är nämndt blef resultatet af denna motion ett i tidningarna infördt upprop till alla idrottsmän och för de gotländska folklekarne intresserade personer på ön att sammanträda i Pa-
viljongen den 13/6 för öfverläggning angående dylika täflingars anställande. Detta möte, som var mycket talrikt besökt, tillsatte en komité för att vidtaga de förberedande åtgärderna, bland hvilka den icke minst maktpåliggande var att anskaffa medel; Denna komité utgjordes af Löjtnant C. S. Engström, Kassör John Hellgren, Notarien J. H. Bachér, Handlanden S. Schenholm och Red. Alg. Sandberg, hvarjemte, såsom adjungerad ledamot tillkom Löjtnant Josef Elert. Komitén utsåg inom sig till ordförande Löjtn. Engström, till skattmäst. Handl. Schenholm och till sekret. Red. Sandberg. För att anskaffa medel till "idrottskassan" beslöt man till en början att utsända listor för frivilliga bidrag öfver hela ön; att hos jernvägsstyrelsen anhålla om bidrag samt att påföljande vecka anordna en aftonunderhållning i paviljongen hvaraf inkomsten skulle komma idrottskassan till godo. Med benäget biträde af Gotl. Inf. Reg:s Musikeorps samt sångsällskapet N. N. gick denna fest af stapeln redan den 17 och var besökt af ett par hundra personer.

Förutom hvad å listorna inkommit lemnades följande bidrag:

af Konsul Edv. Liljewalch 100 kr.
af Stefanie-Gillet 25 "
af Gotlands-Gillet Stockholm 75 "

hvarjemte Hans Majestät Konungen täcktes till dessa täflingar skänka en pokal, en i vacker stil ornerad bågare på hög fot. På en vapensköld är ingraveradt konungens namnchiffer och årtalet 1890; vid pokalens rand derofvan stå orden: "För manlig idrott".

Nu var emellertid penningfrågan så långt avancerad, att man genom annons i ortens tidningar vågade starta med följande:

Inbjudning:

Sedan på allmänt möte af idrottsvänner d. 13 sistlidne juni beslut fattats att innevarande sommar härstädes anordna en täflan i *gotländska folklekar*, samt en komité blifvit utsedd för att härtill anskaffa medel och i öfrigt vidtaga för ändamålet lämpliga åtgärder, så få nu undertecknade, som hysa grundade förhoppningar om företagens genomförande, härmed inbjuda *samtliga gotländska bollklubbar och andra föreningar för idkande af fosterländsk idrott*, äfvensom *enskilde gotländske idrottsmän* till en sådan täflan härstädes söndagen den 17 augusti.

Plats, klockslag och program för täflingarna tillkännagifvas närmare framdeles.

Visby i Juli 1890.

Komiterade.

I början af augusti delgafs den gotländska allmänheten följande för täflingarna uppgjorda

Program.

Täflingarna, som ega rum å exercisfältet på Wisborgs slätt, komma att omfatta följande gotländska lekar:

1. Bakpärk, 2. Frampärk, 3. Varpa, 4. Stäng-

störtning, 5. Höjdsprång, 6. Längdsprång, 7. Höjdsprång med staf, 8. Längdsprång med staf, 9. Kappsprängning, 10. Hankdragning.

I pärk täflas i grupper om 7 personer och i varpa om 3 personer, d. v. s. så att hela laget utgör i pärk 14 och i varpa 6 personer.

Anmälningarna, som skola insändas helst skriftligen före onsdagen d. 13 dennes till Litteratör A. Sandberg, Visby, böra sålunda omfatta: till varpa 3 och till pärk 7 personer.

Till öfriga lekar äro anmälningarna personliga.

Bollar, pärkstänger, varpstenar och sprängstafvar böra de täflande sjelfva medhafva.

Obs! Ingen anmälningsafgift.

Täflingarna taga sin början kl. 1 e. m. De täflande skola infinna och anmäla sig å täflingsplatsen senast en timme före täflingarnes början.

Visby den 5 augusti 1890.

Komiterade.

Vi öfvergå nu till att beskrifva

Den 1:sta allmänna gotländska idrottstävlingen å Wisborgs slätt d. 17 aug. 1890.

Den efterlängtrade dagen kom med hög himmel och leende sol; väl voro vestanfläktarne från bollspelets synpunkt väl friska, men fram på dagen mojnade vinden af.

Täflingsplatsen, som mätte 1 kilometer i omkrets, var inhägnad med pålar och utspända jerntrådslinor. Utanför denna var en ny inhägnad på tvenne sidor för betalande åskådare. Rundt omkring banan svajade en mängd flaggor från höga stänger och gaf det hela en festlig prägel.

Redan tidigt på morgonen rullade den ena fullpackade skjutsen efter den andra in genom stadsportarna; lusttåget söderifrån medförde öfver 1,000 passagerare och hade det icke ösregnadt på natten, så hade tilloppet af landtbor nog varit betydligt större.

Emellertid började folkmassorna strömma ut till slätten; efter hand infunno sig de täflande för att anmäla sig. Fram mot kl. 1 voro alla antecknade; inalles öfver 500 täflande. Pärkspelarne disponerade den vestra och södra delen af fältet; varporna kastades på östra sidan nedåt lägret. Våldiga folkmassor uppgående till bortåt 4,000 personer åskådade täflingarna.

För prisbedömningen hade komiterade uppgjort följande bestämmelser:

För bedömmande af pärkspelet:

1:o Hvarje prisdomare bedömer i anvisad ordning ensam de täflande grupperna och gifver hvarje grupp efter duglighet en point sålunda:

0—3	betecknar dåligt	spel
4—6	..	godt ..
7—8	..	mycket godt ..
9	..	utmärkt ..
10	..	högst berömligt ..

2:o Hvarje pointsiffra antecknas i prisdomarens enskilda protokoll, hvilket, sedan alla papper äro bedömda, inlemnas till sekreteraren för sammanräkning af pointsifforna:

3:o De fyra grupper, som erhållit högsta pointen, täfla sedan med en pärk och slutligen de två vinnande af dem om prisen.

För bedömmande af varpkastningen

uppställes såsom regel, att afståndet från den bästa stenen inom hvarje grupp till målet uppmättes i centimeter, hvarefter gruppens hela centimetertal hopräknades. Afståndet mellan målen var 20 meter.

I pärk liksom i varpa fick lottdragning afgöra frågan om motspelare.

Bakpärk.

Pris: 1:a pris: Gotlands-Gille's i Stockholm pris 50 kr. jämte Visby Bollklubbs vandringspokal.

2:a pris: 25 kronor.

Prisdomare: Handlanden R. Snöbohm, Klintehamn.
Bankbokhåll. Ant. Pettersson, Visby
Handlanden J. L. Kahlqvist ..
Fabrikör J. Ödin, ..
Handlanden C. Degerman, ..
Bokhållaren J. Eklund, ..

Täflande:

	Erhållna points:		Erhållna points:
1. Fole	40	16. Visby bollspelare	46
2. Endre	26	17. Halla	46
3. Visby (J. Johansson)	27	18. Butle	43
4. Träkumla	29	19. Hejde	43
5. Wäte (Nilsson)	39	20. Wall	35
6. Roma	34	21. Björke	33
7. Westergarn	36	22. Wänge	30
8. Follingbo	35	23. Ekeby	34
9. Ljugarn	52	24. Lärbro	31
10. Eista	41	25. Mästerby	42
11. Wäte (O. Jakobsson)	38	26. Stenkyrka	32
12. Sproge	44	27. Veskinde	36
13. Burs	34	28. Hejdeby	33
14. Fröjel	39	29. Dalhem	37
15. Slite	36	30. Lummelunda	24

I enlighet med ofvan anförda bedömningsgrunder skulle de fyra bästa grupperna täfla i två lag; dessa grupper blefvo enligt erhållna pointsiffror: Ljugarn med 52 points, Visby bollspelare och Halla med 46 samt Sproge med 44 points. Vid lottning spelade sedan Visby bollspelare mot Sproge, Ljugarn mot Halla. De vinnande blefvo Visby bollspelare och Ljugarn, mellan hvilka slutligen den sista afgörande striden stod, ur hvilken Visby bollspelare afgick, såsom segervinnare och förste pristagare; Ljugarnslaget erhöi andra priset. Visby bollspelare utgjordes af: Löjtnant Emil Nyberg (pärkkarl), Bokhandlaren Vilh. Nyberg, Notarien J. H. Bachér, Kassör John Hellgren, Handlanden John Munthe, Direktör Anatole Lindström och Herr Fredr. Lindström.

Frampärk.

Pris: 1:a pris: Konsul Edv. Liljewalchs pris 100 kr.
 2:a pris: Gotlands-Gilletts i Stockholm 25 kr.
 3:e pris: Stefaniegilletts 20 kr.

Prisdomare: Konsul Lars Cramér, Ronehamn
 Lektor M. Klintberg, Visby
 Fanjunkaren N. Hägg, Bjerges
 Handland. G. Cramér, Ronehamn
 " C. Smutterberg, Klinte
 Kommissarien E. Svallingson, "

Täflande.

	Points.		Points.
1. Stånga	30	5. Rone	53
2. Hablingbo (Hägg, Petes)	26	6. Lau	29
3. Alskog	46	7. Eke	33
4. Alfva	39	8. Hablingbo	47

De fyra bästa grupperna blefvo alltså: Rone med 53, Hablingbo med 47, Alskog med 46 och Alfva med 39 points. Vid lottningen kom Rone att spela mot Alskog, Hablingbo mot Alfva; ur denna andra täflan afgingo visserligen Rone och Hablingbo med segern, men prisdomarne ansägo de i andra spelet fäppande Alskogeborna så mycket styfvare än Hablingeborna, att de fingo täffa med Roneborna om prisen. Resultatet af denna sista strid blef att Roneborna tillkämpade sig första och Alskogeborna andra priset.

För bedömande af pärrkarlar:

Pris: I frampärk: Hans Maj:t Konungens pokal.

I bakpärk: En silfverpokal.

Prisdomare: Kapten J. Facht, Fröjel
 Kamrer J. Ihre, Visby
 Handl. J. N. Myrsten, Slite.

Varpa.

Pris: 1:a pris: 40 kr.
 2:a " 20 "

Pris: 3:e pris: 10 kr.

4:e " 5 "

Prisdomare: Doktor O. Klintberg, Visby
 Löjtnant E. Sillén, "
 Handl. Rob. Löfving, "
 " Jos. Johansson, "
 " T. Ödin, "
 Fabrikör J. Stenström, "
 Stadskassör Ch. Ekelund, "
 Handl. Rud. Wallér, "
 Styckjunk. O. Johansson, "
 Bokhåll. K. Cedergren, "
 Skollär. J. P. Nordin, Veskinde
 Landtbruk. L. J. Eklund, Dalhem.

Täflande.

(Här upptagas endast namn på gruppens anförare.)

	Centimeter
1. A. Johansson, Fröjel	566
2. J. Öhman, Burs	415
3. O. Jacobsson, Dalhem	339
4. O. Hansson, Veskinde	294
5. A. Hallberg, Bro	513
6. Jonasson, Hablingbo	485
7. K. Karlsson, Fröjel	456
8. F. Hagvall, Rone	357
9. J. Wessman, Visby	517
10. A. Öhman, Vänge	430
11. Nilsson, Fröjel	585
12. M. Arweson, Fårö	411
13. O. V. Nilsson, Visby	450
14. C. Jacobsson, Gerum	217
15. E. Norrby, Visby	454
16. O. Pettersson, Eskelhem	542
17. H. Calmén, Dalhem	625
18. E. Olsson, Bro	474
19. J. Hammarström, Barlingbo	519
20. O. Larsson, Etelhem	362
21. Löthberg, Veskinde	636
22. J. Möllerström, Roma	648
23. O. Hellström, Burs	390
24. A. Erlandsson, Hejnum	586
25. Aug. Hoffman, Visby	396

	Centimeter
26. Tomas Johansson, Visby	315
27. L. N. Hallgren, Fardhem	420
28. Hj. Pettersson, Lau	890
29. J. Rundby, Stånga	417
30. Karl Söderholm, Visby	587
31. J. Johansson, Eksta	455
32. J. Göransson, Sproge	387
33. C. Pettersson, Vall	357
34. A. Nyström, Veskinde	408
35. J. Ekdahl, Ekeby	500
36. A. A. Classon, Visby	321
37. E. Fahlstedt, Mästerby	378
38. O. Larsson, Fårö	442
39. P. Aronsson, Visby	469
40. A. Hägvall, Träkumla	673
41. O. Jacobsson, Vänge	515
42. J. P. Johansson, Visby	556
43. P. Larsson, Eksta	481
44. C. P. Pettersson, Butle	362
45. A. Österberg, Kräklingbo	459
46. C. Kryssell, Visby	461
47. S. G. Svensson, Hästnäs	512
48. P. Sjögren, Veskinde	518
49. C. Carlsson, Stånga	407
50. J. A. Westerberg, Visby	579
51. J. Bätelsson, Eksta	351
52. A. Wedin, Föllingbo	498
53. A. Juppiter, Stenkumla	587
54. A. H. Enqvist, Visby	467
55. Hejdenberg, Hejde	613
56. K. Pettersson, Hablingbo	382
57. K. Jonsson, Visby	569
58. O. Pettersson, Veskinde	651

I varpa blefvo salunda pristagare: K. Jacobsson, Gerum; O. Hansson, Veskinde; Tomas Johansson, Visby, och A. Classon, Visby.

Öriga folklekar, hvilka vid detta tillfälle blefvo föremål för täflan voro stångstörtning, höjd- och längdsprång med och utan staf, hankdragning och hastighetslöpning.

I hvardera af dessa voro utsatta tvenne pris å respektive 10 kr. och 5 kr.

Prisdomare:

I stångstörtning:

Bokhandl. W. Nyberg, Visby
Häradshöfd. W. Engström, "
Landtbrukaren L. J. Eklund, Dune i Dalhem.

I öfriga lekar:

Löjtnant E. Fahnehjelm, Visby
" L. Selligren, "
" J. Elert, "
" E. Sillén, "
" E. Nyberg, "
Direktör An. Lindström, "
Handl. C. Smittberg, Klintehamn.

Ordningsman:

Kapten Em. Westöö, Lärbro.

Först något efter kl. 7 på aftonen voro täflingarne ändade; på en med flaggor klädd tribun uppsteg nu landshöfding Poignant för att verkställa prisutdelningen och höll till de framför tribunen uppstälde pristagarne följande tal:

Gotlands folk har alltid högt skattat manlig idrott och särskildt sina fäderneärfda folklekar. Dessa lekar, öfvade med fröjd men ock med allvar, lifva sinnet och stärka kroppen. Om dem gäller i fullt mått den romerska häfdatecknarens ord om de forntida germanernas idrottsöfningar: "De äro barnens lek och ynglingarnes täflan och dermed fortfara äfven de gamle".

Ja, utan sådan idrott skulle förvisso Gotlands ynglingar icke hafva blifvit hvad de nu allmänt äro: hågade och duglige att till fosterlandets försvar bära vapen redan vid 18 år och att dermed fortfara in i en långt senare ålder än befolkningen i rikets öfriga delar.

Sveriges konung, med öppen blick för allt som är godt och stort och fosterländskt, har ock tagit Gotlands idrott under sitt särskilda hägn och med frikostig hand till höjande af dagens fest skänkt åt främste segraren vid täflingarna denna kungliga pokal. Derför tacka vi honom med vårt

Leëve konungen!

Ett fyrfaldigt hurra följde på detta lefve, hvar på landshöfdingen öfverlemnade pokalen till den bäste

pärkkarlen i puttpärk. Handl. Lars Cramér å Ronehamn, hvilken prisdomarne enhälligt efter täflan mellan honom och hemmansegaren J. Johansson, Utalskog i Alskog, tilldömt densamma.

Pristagare såsom bäste pärkkarl i bakpärk blef Teol. kand. A. G. Hauffman, hvilken tilldelades en silfverpokal.

Öfrige Pristagare voro:

I bakpärk:

- 1:a priset: Visby Bollspelare
2:a " Ljugarns Pärkspelare.

I frampärk:

- 1:a priset: Rone Pärkspelare
2:a " Alskogs " "
3:e " Hablingbo " "
Extra pris: 10 kr. K. Pettersson, Ekebornas pärkkarl.

I varpa:

- 1:a pris: 40 kr. C. Jacobsson, Gerum, för 217 cm.
2:a " 20 kr. O. Hansson, Veskinde, " 294 cm.
3:e " 10 kr. Tomas Johansson, Visby, " 315 cm.
4:e " 5 kr. A. A. Claesson, Visby, " 321 cm.

I stångstörtning:

- 1:a pris: 10 kr. O. Persson, Follingbo
2:a " 5 kr. W. Pettersson, "

I höjdsprång:

- 1:a pris: 10 kr. Ekeberg, Stockholm
2:a " 5 kr. A. Fogberg, Fröjel.

I längdsprång:

- 1:a pris: 10 kr. E. Fahlstedt,
2:a " 5 kr. A. Fogberg.

I höjdsprång med staf:

- 1:a pris: 10 kr. Hj. Nilsson, Mästerby, 2,43 meter
2:a " 5 kr. A. Fogberg, Fröjel, 2,42 "

I hastighetslöping: (150 met.)

- 1:a pris: 10 kr. Ekeberg, Stockholm, för 17 $\frac{3}{5}$ sec.
2:a " 5 kr. A. Fogberg, Fröjel, för 17 $\frac{4}{5}$ "

I hankdragning:

- 1:a pris: 7 kr. Andersson, Eke
2:a " 4 kr. V. Pettersson, Follingbo.

För hvarje pristagare, som marscherade fram för att mottaga segerns lön, gäfvo åskådarne sitt bifall tillkänna, genom kraftiga handklappningar.

Till sist höjdes ett lefve med fyrfaldigt hurra för Gotland och dess framtid.

Till konungen afsändes följande telegram:

H. M. Konungen.

Den kungliga prispokalen vid dagens idrottstävlingar är nu åt den främste segervinnaren, Lars Cramér från Ronehamn, öfverlemnad inför tusenden, som jublande ropat: Lefve konungen!

Underdanigst

Landshöfdingen med festkomiterade.

Senare på aftonen samlades uti D. B. W:s paviljong ett stort antal af dem som deltagit uti dagens tävlingar, pristagare, prisdomare, komiterade, äfvensom en del sångare. Kring ett gemensamt bord som upptog hela salen, slog man sig ned, hvarefter tal, skålar och sång aflöste hvarandra i oändlighet. Konsul L. Cramér talade för Visby Idrottsförening och Bollklubb samt för de närvarande pristagarne, Red. Sandberg för prisdomarne, för komiterades ordförande Löjtnant Engström, för de frånvarande pristagarne, för Lektor Bergman, för N. N.-sångarne och för alla dem som välvilligt lemnat pris till tävlingarne.

Under aftonens lopp gingo de båda prispokalerna, konungens och Bollklubbens, högtidligt laget rundt: det glada samkvämet slutade först fram mot småtimmarne.

Så hade då den första stora idrottstävlingen på Gotland aflupit på ett i alla hänseenden tillfredsställande sätt. För utomstående torde det ej vara

lätt att *sätta sig in* uti det stora och invecklade maskineri som måste sättas i gång för dylika täflingar, med sina till öfver ett halft tusende uppgående täflande o. s. v.

Uti 6—7 veckor förut hade komiterade full selsättning med upprättande af regler för prisbedömning, förteckning på till täfling anmälde personer, prisdomarelistor m. m., ett i sanning både mödosamt och ansvarsfullt arbete.

Med dessa täflingar var emellertid mycket vunnet, och särskildt beträffande idrottskomitén så hade den vunnit erfarenhet, hvilken man ock visste tillgodogöra sig för kommande år.

Den andra allmänna gotländska idrottstävlingen å Wisborgs slätt

egde rum den 31 juli 1892. Man hade nu på grund af föregående års erfarenheter gjort följande förändringar:

- 1:o) Hvarje pärkspelare och varpkastare egde att erlægga en anmälningsafgift af 50 öre, hvilken vid anmälningen skulle erläggas för hela laget.
- 2:o) För bedömande af varpkastning gälde följande P. M.
 - a) Inom begge partierna kasta *alla tre* personerna hvarje gång;
 - b) då *alla* kastat 20 gånger är partiet slut;
 - c) Då en varpa "löser" på en annan tillhörande samma parti, tages den genast bort;
 - d) Då *alla* kastat, mätes, i cm, då båda närmaste varporna, hvilket föres till protokollet;
 - e) Kullslag räknas ej.
- 3:o) de hårda målpinnarne från 1890 hade utbytts mot smala böjliga vidjor.
- 4:o) Efter den första täflingen i pärk skulle de *sex* bästa lagen uttagas till fortsatt täflan.

- 5:o) Förutom täfling i de sedvanliga folklekarne förekom nu för första gången

Den gotländska femkampen.

Hvem har ej hört omtalas de olympiska spelen? Sjelfva glanspunkten vid dessa Hellenernas berömda täflingslekar var femkampen, hvilken utgjordes utaf täflan i längdsprång, spjutkastning, kappsprungning, diskuskastning och brottning. Med denna de gamles femkamp till förebild hade idrottskomiterade uppgjort regler för en dylik, lämpad efter speciellt, gotländska förhållanden. För deltagande uti denna täflan hade man uppställt som vilkor, att den täflande skulle vara känd som eller vid dagens täflingar visa sig vara *god* pärkspelare. Redan uti denna fordran ligger anspråk på många års utbildning, ty god pärkspelare blir ingen utan trägen öfning och vanligen endast om denna öfning börjas redan vid unga år.

Regler för den gotländska femkampen:

Samtliga deltagande täfla uti:

1. *Längdkastning med varpa af 1,7 kg. vikt*
 - a) 3 kast göras af hvarje täflande;
 - b) kastets längd mätes från en uppdragen linie, bakom hvilken kastaren står, till nedslagspunkten;
 - c) om varpan ej blir liggande på nedslagspunkten, skall från kastets längd afräknas hälften af det stycke varpan flyttat sig från nedslagningspunkten, den första meters förflyttning dock oberäknad.

De *fem* bästa fortsätta med
2. *Stångstörtning.* (Se de allmänna reglerna derför).
De *fyra* bästa öfvergå till
3. *Längdsprång* (Jemför de allm. reglerna derför).
De *tre* bästa täfla i
4. *Hastighetslöpfung.*

De två snabbaste börja

5. *Brottning* enligt följande regler:

- a) liftag med ett öfver- och ett under-tag;
- b) att fatta i motståndarens kläder eller sätta "krokben" är förbjudet;
- c) båda axlarna skola samtidigt vara i marken på den slagne, för att denna skall anses öfvervunnen;
- d) brottningen börjar på kommando "kör" och skall vara avslutad inom 15 minuter;

På samma ställe som föregående år, på samma sätt inhägnad och flaggprydd tedde sig nu täflingsplatsen, på hvars östra sida reste sig tre tält, ett för prisdomarne, ett för sekretariatet och ett med en liten restauration. Redan vid 10-tiden började folk strömma ut till idrottsplatsen och kl. 12 började anmälningarna och omedelbart derefter täflingarna.

Bakpark:

Pris: 1:a pris: Bollklubbens vandringspokal och Mosskulturföreningens pris 100 kr.

2:a " En silfverbägare och 30 kr.

Prisdomare: Händlanden R. Snöbohm, Klinte
 " J. L. Kahlqvist, Visby
 " J. N. Myrsten, Slite
 " Gust. Cramér, Rone
 " J. Ödin, Visby.

Täflande:

1. *Östergarns bollspelare:* J. Hammargren (pärkk.), J. Nilsson, O. Esklund, O. Larsson, O. Olsson, F. Klintström, J. Berglund.
2. *Dalhems bollsp.:* L. J. Granberg (pk.), O. Hallin, A. Vickman, H. Björklund, P. Petterson, A. Nilson, R. Nilsson.
3. *Sanda:* Karl Olsson (pk.), Hj. Olsson, Fr. Olsson, A. Olsson, A. Johansson, V. Mellin, C. Pettersson.
4. *Halla:* F. Nilsson (pk.), J. Pettersson, E. Sundell, K. Hagström, L. Larsson, J. Hellgren, Olof Nilsson.
5. *Föllingbo:* A. Pettersson (pk.), O. Jacobsson, J. Johansson, J. Henrikson, H. Johansson, N. Petterson, G. Norrby.

6. *Färösund:* R. Löfvenberg (pk.), O. Larsson, E. Nyström, K. Stålhandske, K. G. Nordahl, Math. Arweson.
7. *Visby:* W. Ljungberg (pk.), J. Bachér, E. Herlitz, T. Stålhandske, J. Hederstedt, J. Hellgren, W. Engström.
8. *Östergarn:* E. A. Berglund (pk.), L. Fackla, O. Nordahl, A. Nilsson, Th. Hellgren, J. Gabrielsson, V. Pettersson.
9. *Fröjel:* K. Karlsson (pk.), Hj. Hägg, A. Lötqvist, O. Olsson, E. Sandström, A. Ahlström, R. Ahlström.
10. *Östergarn:* Hj. Hellgren (pk.), J. Nordahl, K. Svensson, O. Jacobson, V. Jacobsson, Osk. Jacobsson.
11. *Fole:* A. Eklund (pk.), L. Smedberg, J. Ahlberg, E. Larsson, A. Lindgren, J. Pettersson, K. Larsson.
12. *Stenkyrka:* N. Brounéus (pk.), A. Stengård, H. Stengård, O. Stengård, V. Högberg, E. Ahlberg, J. Alfvengren.
13. *Lummelunda:* O. Larsson (pk.), O. Vallin, O. Viberg, V. Johansson, J. Petterson, J. Lönngren, A. Nyberg.
14. *Sproge:* C. Andersson (pk.), O. Göransson, G. Engström, N. Siltberg, A. Cedergren, J. Jacobsson, J. Larsson.
15. *Butle:* K. Jacobsson (pk.), J. Engström, N. Olsson, P. Hägg, O. Lagergren, Hj. Ahlqvist, V. Vahlby.

I parken bedömdes på samma sätt som vid föregående täflingar och när första omgången spelats, sågo de täflandes i *bakpark* protokoll ut på följande sätt:

Östergarn (Hj. Hellgren)	42	points
Sproge	41	"
Visby	40	"
Föllingbo	40	"
Butle	40	"
Halla	39	"
Dalhem	39	"
Östergarn (Berglund)	35	"
Sanda	34	"
Fole	33	"
Fröjel	31	"
Stenkyrka	31	"
Östergarn (Hammargren)	30	"
Färösund	29	"
Lummelunda	28	"

De sex som erhållit högsta pointen uttogos till förnyad täflan; genom lottning afgjordes deras inbördes förhållande. Åter gingo de underlägsne ut så att till sist återstodo endast lagen från Dalhem och Halla, af hvilka det sistnämnda efter en hård och

vacker kamp blef segrare. De båda lagen hade då oafbrutet spelat i öfver sex timmar.

Frampärk.

Pris: 1:a pris: En silfverbägare och Konsul E. Liljevalchs pris 100 kr.

2:a pris: En silfverbägare och Ronebornas pris 30 kr.

Prisdomare: Lektor M. Klintberg, Visby
Handl. L. Cramér, Ronehamn
Bankbokh. Ant. Pettersson, Visby
Länsman M. E. Svallingson, Klinte
Fanj. N. Hägg, Bjerges.

Täflande:

1. *Alskogs bollspel:* J. Johansson (pk.), J. Hansson, C. Boberg, O. Henrikson, O. Lundgren, O. Henriksson, H. Engström.
2. *Hablingbo:* P. F. Johansson (pk.), K. Laurin, Lars Hägg, K. Konradsson, Aug. Olsson, J. Wallin, Joh. Larsson.
3. *Eke:* R. Petterson (pk.), P. Petterson, K. Petterson, K. Norrby, O. Palmberg, Ludv. Petterson, K. Petterson.
4. *Rone:* J. Jacobson (pk.), Th. Hagvall, N. Broander, O. Broander, H. Hallbom, J. Hansson, H. Hansson.
5. *Alfva:* O. Lindberg (pk.), W. Eneman, V. Lange, Valfr. Pettersson, K. Siltberg, J. Kristofferson, L. Siggelin.
6. *Stånga:* L. Dahlgren (pk.), J. Rundberg, A. Nilsson, A. Jacobsson, J. Petterson, E. Bergström, A. Larsson.

Efter första spelet utvisade prisdomarnes protokoll följande siffror:

Hablingbo	35 points	Rone	25 points
Alfva	44 "	Stånga	23 "
Alskog	29 "	Eke	15 "

De fyra bästa lagen täflade nu, hvarefter den slutliga striden utkämpades mellan Alfva och Rone, dervid Alfva blef segrare i två pärkar.

För bedömande af pärkkarlarne:

Prisdomare: Kapten J. Facht, Fröjel
Doktor Ad. Hauffman, Stockholm
Kamrer J. Ihre, Visby.

Uti såväl pärk som varpa täflade udda och jemna lag, d. v. s. 1:a med 2:a, 3:e med 4:e o. s. v.: deras ordningsföljd hade blifvit bestämd genom lottdragning.

Varpa:

Pris: 1:a pris: 40 kronor.
2:a " 20 "
3:e " 15 "
4:e " 10 "
5:e, 6:e och 7:e pris à 5 kr.

Prisdomare: Riksdagsman P. Larsson, Fole.
Doktor O. Klintberg, Visby.
Stadskassör Ch. Ekelund, Visby.
Skollär. P. Nordin, Veskinde.
Handl. J. Munthe, Visby.
" Jos. Johansson, Visby.
Fabrikör J. Stenström, "
Handl. R. Wallér, "
Löjtnant C. Wickström, "
" Ax. Broander, "
Bokhåll. K. Cedergren, "
Styckjunk. O. Johansson, "
Handl. J. Broander, Rone.
Skollär. P. Mörrby, Boge.
Veterinär J. Hederstedt, Visby.

Täflande:

Laget N:o	1	anm. af	Guldsmed Hammarberg, Visby,	555 cm.
" "	2	"	Handl. Jacobsson, Vänge,	1089 "
" "	3	"	L. P. Jacobsson, Guldrupe,	751 "
" "	4	"	Siltberg, Sproge,	537 "
" "	5	"	Kristiansson, Sanda,	670 "
" "	6	"	Lars Pettersson, Stånga,	775 "
" "	7	"	J. Johansson, Gothem,	459 "
" "	8	"	K. Karlsson, Stånga,	655 "
" "	9	"	Snickare E. Engström, Visby,	503 "
" "	10	"	Alb. Larsson, Alfva,	383 "
" "	11	"	E. Jacobsson, Vänge,	648 "
" "	12	"	O. Nyberg, Veskinde,	572 "
" "	13	"	Hj. Hellström, Barlingbo,	1103 "

Laget N:o 14	anm. af W. Blom, Endre,	915 cm.
" " 15	H. Sundell, Östergarn,	1015 "
" " 16	J. Swahn, Östergarn,	1147 "
" " 17	Skräddare Löfgren, Visby,	894 "
" " 18	J. Högwall, Fröjel,	719 "
" " 19	H. Hägg, Gerum,	517 "
" " 20	H. Östernark, Bro,	630 "
" " 21	Skrädd. A. H. Enqvist, Visby,	671 "
" " 22	" J. J. Levin "	558 "
" " 23	Skomak. H. Hansson, "	526 "
" " 24	Artillerist N:o 20 Blomqvist, Visby	467 "
" " 25	Konstapel Samuelsson, "	729 "
" " 26	Artisten K. Romin, "	543 "
" " 27	Målare H. Engström, "	575 "
" " 28	Fanjunk. Pettersson, Stenkumla,	365 "
" " 29	Slagtare A. Strand, Visby,	740 "
" " 30	Målare Söderdahl, "	916 "
" " 31	A. Gardberg, Garda, "	996 "
" " 32	Stenhugg. Björkqvist, Visby,	904 "
" " 33	L. Högberg, Veskinde,	741 "
" " 34	Kantor Engström, Visby,	611 "
" " 35	A. M. Elgstrand, Burgsvik,	401 "
" " 36	Gust. Danielsson, "	542 "
" " 37	Hansson, Veskinde, "	417 "
" " 38	J. V. Jacobsson, Garda,	430 "
" " 39	Mälaren Alfvegren, Visby,	444 "
" " 40	K. Dassow, Visby,	815 "
" " 41	Em. Hägg, Gerum,	663 "
" " 42	H. Johansson, Eke,	390 "
" " 43	Kr. Johansson, Färö,	402 "
" " 44	Math. Karlström, "	787 "
" " 45	Ant. Erlandsson, Hejnum,	715 "
" " 46	Hugo Kallmén, Dalhem,	863 "
" " 47	L. Gardell, Sjonhem,	780 "
" " 48	A. Henriksson, Visby,	765 "
" " 49	O. Gardelin, Veskinde,	693 "
" " 50	O. Pettersson, Ardre,	786 "
" " 51	Aug. Hoffman, Visby,	525 "
" " 52	Gelbgj. Hultberg, Visby,	726 "
" " 53	Hj. Olsson, Björke,	761 "
" " 54	P. Eneqvist, Fröjel,	497 "
" " 55	Svarfware A. Olesson, Visby,	517 "
" " 56	Em. Bergman, Vall,	646 "
" " 57	J. Möllerström, Roma,	425 "
" " 58	Smed. Hesselgren, Visby,	331 "
" " 59	Rättare Svensson, Hästnäs,	708 "
" " 60	J. P. Johansson, Bäl,	402 "

Laget N:r 61	anm. af Hj. Eklöf, Bäl,	885 cm.
" " 62	" O. Olsson, Burs,	411 "
" " 63	" Aronsson, Visby,	865 "

Stångstörtning:

- Regler:* 1:o. Tre kast efter hvarandra af hvarje täflande.
2:o. Omkastning efter prisdomarnes afgörande.
3:o. Med 0 betecknas alla kast, der stångens lillände afvikit mera än 2.5 m. från kastriktningen.
4:o. Kastets längd mätes från en viss uppdragen linie (derifrån kastet göres) till storändens nedslagspunkt.

Pris: 1:a pris: 1 silvertumlare och 25 kr.
2:a pris: 1 do och 10 kr.

Prisdomare: Landtbr. L. J. Eklund, Dune, Dalhem
Bokhandl. V. Nyberg, Visby
Häradshöfding V. Engström, Visby.

Täflande:

Sergeant Ahlfvengren, Hejde,	uppnådde 7,68 met.
K. Sundberg, Hemse,	" 7,22 "
L. Larsson, Hemse,	" 4,56 "
O. J. Franzén, Follingbo,	" 6,59 "
W. Berg, Vall,	" 6,63 "
Volontär Francke, Wisborgs slätt,	" 7,87 "
Hj. Hellgren, Östergarn,	" 5,00 "
Arv. Hellgren, do	" 6,62 "
Korpral Olson, Sjonhem,	" 6,04 "

Längdsprång:

- Regler:* 1:o. Tre språng af hvarje täflande.
2:o. Omhoppning efter prisdomarnes bedömande.

Prisdomare: Kapten E. Fahnehjelm
Handl. J. Munthe

Täflande:

R. Börjesson, Roma.	Vol. Nyberg, Wisborgs slätt.
O. A. Fogberg, Stockholm.	Konst. Wallert, Visby.
Hj. Nilsson, Mästerby.	H. Johansson, "
G. Nilsson d:o	Serg. Hägg.
G. Melin, Visby.	Blomqvist.

Höjdsprång:

Regler: Samma som för längdsprång.
Prisdomare: Löjtnant E. Nordberg, Visby.
 Ingeniör Ad. Sylvan.

Täflande:

O. A. Fogberg, Stockholm.
 G. Nilsson, Mästerby.
 Vol. Francke, Wisborgs slätt.
 Edv. Johansson, Gothem.

Längdsprång med staf:

Regler: Lika med föregående.
Prisdomare: Löjtnant C. Wickström, Visby.
 Bokhåll. J. Eklund,

Täflande:

O. A. Fogberg, Stockholm.
 Hj. Nilsson, Mästerby.
 G. Nilsson, d:o.

Höjdsprång med staf:

Regler: }
Prisdomare: } Samma som föregående.
Täflande: }

Kapplöpning:

Regler: 1:o. Starten sker på signal med pipa;
 2:o. En försökslöpning samt en slutlöpning
 med de två bäste.
Prisdomare: Löjtnant Ax. Broander.
 Veterinär J. Hederstedt.
Starter: Löjtnant S. Sylvan.

Täflande:

Gelbgj. F. Hultberg, Visby.
 Th. Dufberg, "
 O. A. Fogberg, Stockholm.
 Rud. Eneman, Alfva.
 C. Blomqvist, Visby.
 Valfr. Pettersson, Alfva.
 Volontär Nyberg, Wisborgs slätt.
 Artillerist Lindblom, Visby.
 Reinhold Nilsson, Endre.
 E. Johansson, Gothem.

Vid alla dessa täflingar utgjordes 1:a priset af en silfvertumlare och 5 kr.; samt 2:a priset af en silfvertumlare.

Femkampen

kom till slut. Intresset för densamma var synnerligen lifligt öfver allt, både bland täflare och åskådare. Till densamma hade anmält sig 8 personer, men 4 afstodo genast, så att sålunda endast lika många återstodo. Och dessa gingo oförtrutet till leken.

Första profvet var längdkastning med varpa af 1,7 kgs. tyngd. Dervid kastade sergeant Ahlfvengren 26,30 meter, Hj. Hellgren, Östergarn, 24,35 m., A. Hellgren, Östergarn, 23,75 meter, E. Herlitz, Visby, 20 m.

Då täflarne icke voro flere än fyra, kunde ingen utgå, utan fortsatte alla 4 med stängstörtning. Dervid kastade Hj. Hellgren 8,18 meter, sergeant Ahlfvengren 7,76 meter, A. Hellgren 7,17 meter och E. Herlitz 4,64 m.

Nästa prof var längdsprång och nådde sergeant Ahlfvengren i medeltal 3,49 meter, A. Hellgren 4,13 m. och Hj. Hellgren 4,60 m.

Dessa tre sprungo nu i kapp, hvarvid A. Hellgren sprang 100 meters bana på 13,1 sek. och Hj. Hellgren på 13,2 sek.

De båda bröderna skulle nu slutligen brottas med liftag, i hvilken idrott de icke voro alls hemma.

De togo dock några kraftiga tag efter anvisning och efter att åtskilliga gånger ha tumlat om med hvarandra, öfvervann den 18-årige A. Hellgren sin broder och blef alltså segraren i den första gotländska femkampen.

Innan man hunnit till denna slutpunkt för täflingarna, hade klockan blifvit nära half 8. Sedan alla de täflande uppstålts på två led med front åt skogen, framropades dagens pristagare och Landshöfding Poignant förrättade nu prisutdelningen, efter att hafva yttrat några varma ord om betydelsen af de nationella idrotternas öfvande.

Pristagare voro:

I Bakpärk:

Första pris. (Visby Bollklubbs vandringspokal och mosskulturföreningens pris om 100 kronor) tillföll *Halla* bollspelare: F. Nilsson, Dalbo (pärkkarl), J. Pettersson, Broa, E. Sundell, Tule, Karl Hagström, Hallgård, Lars Larsson, J. Hellgren och Olof Nilsson, Dalbo.

Andra priset (en silfvertumlare och 30 kronor) erhöill *Dalhems* bollspelare: Lars Granberg, Granskogs (pärkkarl), O. Hallin, Dune, A. Vickman, Herman Björklund, Granskogs, P. Pettersson, Hallstade, A. Nilsson och R. Nilsson, Granskogs.

TVå *extra* pris om hvardera 10 kronor tilldelades *Sproge* bollspelare (C. Andersson, Ejsta, O. Göransson, Sproge, G. Engström, Ejsta, N. Siltberg, A. Cedergren, J. Jacobson och J. Larsson, Sproge) samt *Follingbo* bollspelare (Aug. Pettersson, Lillvede, O. Jacobsson, Väte, J. Johansson, Klintehamn, J. Henriksson, H. Johansson, Väte, G. Norrby, Klintehamn, och N. Pettersson, Mästerby).

Frampärk:

Första pris (en silfvertumlare och konsul E. Liljewalchs pris om 100 kr.) tillföll *Alfa* bollspelare:

O. Lindberg, Gudings i Alfva (pärkkarl), V. Eneman, V. Lange, Valfr. Pettersson, Karl Siltberg, J. Kristofferson och Lars Siggelin, Alfva.

Andra pris (en tumlare af silfver och 30 kronor, Ronebornas pris) tillföll *Rone* bollspelare: J. Jakobson, Enggård (pärkkarl), T. Hagvall, H. Hallbom, J. Hansson, Hans Hansson, O. Broander, Ronehamn, och Nils Broander, Eke.

Pärkkarlar:

Första pris (en silfverkanna): J. Johansson, Utal-skogs i Alskog, för frampärk och *samma pris* (en större pokal) åt Hj. Hellgren, Skaks i Östergarn, för bakpärk.

Dessutom tilldelades *extra* pris åt F. Johansson, Burge i Hablingbo, Karl Jacobsson, Hexarfve i Butle, Anders Andersson, Burge i Ejsta (hvar och en 10 kr.) samt K. Olsson, Nystugu i Sanda, och A. Pettersson, Lillvede i Follingbo (hvardera 5 kr.)

Varpa:

1:a pris 40 kr.: smed, Hesselgren, skom. Österberg, skom. Vesterberg, Visby, för 331 centimeter.

2:a pris 20 kr.: Fanj. Pettersson, G. Fagerlund och A. Jupiter, Stenkumla, för 365 cm.

3:e pris 15 kr.: A. Larsson, Bolin och V. Vesterlund, Alfva, för 383 cm.

4:e pris 10 kr.: H. Johansson, Eke, J. Johansson och J. Häglund, Hemse, för 390 cm.

5:e pris 5 kr.: A. N. Elgstrand, K. Veström, K. Bergström, Burgsvik, för 401 cm.

6:e pris 5 kr.: K. Johansson, O. Verkander, O. Nygren, Färö, för 402 cm.

7:e pris 5 kr.: J. P. Johansson, O. Johansson, A. Nilsson, Bäl, för 402 cm.

Stångstörtning:

1:a pris (en silfvertumlare och 25 kr.) åt volontär Francke vid Gotl. infanterireg:te för 7.87 meter.

2:a pris 10 kr. serg. Ahlfvengren, Hejde, f. 7.68 m.

Längdsprång:

1:a pris G. Nilsson, Mästerby, för 4,52 m.
2:a pris Hj. Nilsson, " " 4,51 m.

Längdsprång med staf:

1:a pris G. Nilsson, Mästerby, för 6,05 m.
2:a pris Hj. Nilsson, " " 6,02 m.

Höjdsprång:

1:a pris G. Nilsson, Mästerby, för 127 cm.
2:a pris volontär Francke för 120 cm.

Höjdsprång med staf:

1:a pris Hj. Nilsson, Mästerby, för 2 m. 28 cm.
2:a pris G. Nilsson, " " 2 " 16 "

Kapplöpning:

1:a pris Reinhold Nilsson, Endre, 100 meters bana på 13,1 sek.
2:a pris Rudolf Eneman, Alfva, 100 meters bana på 13,2 sek.

(I alla dessa täflingar utgjordes 1:a priset af en silfvertumlare och 5 kr. samt 2:a priset af endast en silfvertumlare.)

Femkamp:

De gotländska damernas *hederspris* (en silfverpokal och 50 kr.) tilldelades A. Hellgren, Skaks i Östergarn.

Ett *extra* pris på 20 kronor erhöi Hj. Hellgren, Östergarn.

Sergeant Ahlfvengren tilldelades ett *extra*, på täflingsplatsen insamladt pris af 25 kronor.

Pristagarne helsades med ljudliga bifalls- och hurrarop.

Efter prisutdelningen sammanträffade prisdomare, arrangörer och täflande uti Paviljongen, der man efter intagen supé under tal och sång afslutade den

i allo lyckade dagen. Telegram ankom från gotlänningar i Stockholm, hvilka, samlade till fäderneärfda lekar, sände broderliga hälsningar: "Länge lefve fosterön och dess idrotter!"

Och så var den andra allmänna gotländska idrottstämningen ett minne blott.

Den 3:e allmänna gotländska idrottstämningen å Wisborgs slätt den 19 aug. 1894

företedde med afseende på yttre anordningar och program ingen väsentlig skilnad från sina föregångare.

Organisationskommittén utgjordes af:

Löjtnant C. S. Engström, Ordförande
Redaktör A. Sandberg, Sekreterare
Skeppsklareraren C. E. Ekman, Skattmästare
Löjtnant Hj. Sillén
Handl. J. Munthe
Löjtnant Josef Elert, adj. ledamot.

Till dessa täflingar hade inbjudits såsom

Hedersgäster:

Landshöfdingen och Kommendören E. Poignant
Militärbefälhafvaren och Kommendören Öfverste H. L. von Hohenhausen
Majoren och Riddaren V. G. Balck
Stallmästaren vid Hans Maj: Konungens hof J. E. Dickson
Konsuln och Kommendören Edv. Liljewalch
Professorn och Kommendören Fr. Holmgren
Direktören m. m. H. Brusewitz.

Något före klockan 12 började anmälningen af deltagare.

Frampärk:

Regler: 1) Udda och jemna tag täfla, d. v. s. 1:a med 2:a, 3:e med 4:e o. s. v. Ordningsföljden bestämd genom lottdragning.

Regler: 2) Fem "hugg" få slås, såväl på "kas" som på "vunst", om så erfordras.

Pris: 1:a pris: En silfverpokal, skänkt af bankdir. C. Cramér och penningpris.

2:a pris: Penningpris.

Prisdömare: Lektor M. Klintberg, Visby
Handl. J. Broander, Ronehamn
" L. Cramér jr. "
Landtbrukaren J. Stenbohm, Binge i Dalhem.

Ordningsman: Kommissarien M. F. Svallingson, Klinte.

Täflande:

Hafidhems bollspelare: Hj. Vahlgren, Snovalds (pärkkarl), P. Larsson, H. Hermansson, K. Levander, H. Hansson, M. Krusell och P. Rosendahl.

Ljugarn—Ålskogs bollspelare: J. Johansson, Utalskogs (pärkk.), E. Odin, Fr. Bolling, K. Boberg, A. Lindgren, A. Ardell, O. Henriksson.

Garda bollspelare: O. Johansson, Robbenarfve (pärkk.), M. Jacobsson, V. Larsson, H. Holmér, A. Holmér, R. Vedin, J. Eliasson.

Rone bollspelare: H. Hallbom, (pärkk.), T. Hagvall, O. Broander, N. Broander, J. Jakobsson, J. Hansson, L. Hansson.

Burs bollspelare: Fr. Jakobsson, Aumunds (pärkk.), Olof Olofsson, J. Åkerbäck, Jakob Jakobsson, J. Johansson, Ernst Andersson, Arvid Larsson.

Lau bollspelare: Lars Nilsson, Koparfve (pärkk.), Lars Hansson, O. Danielsson, Johan Andersson, Rud. Pettersson, Vilh. Carlsson, V. Larsson.

Alfa bollspelare: O. Lindberg (pärkk.), V. Eneman, R. Eneman, Hj. Eneman, K. Kristoffersson, Karl Siltberg, Lars Siggelin.

Hablingbo bollspelare: Ferd. Johansson, Burge (pärkk.), Konrad Konradsson, Karl Konradsson, Hj. Tomsson, Jakob Melin, Gunnar Söderberg, Aug. Olsson.

Efter första kampens slut uttogos till förnyad täflan Rone—Ljugarn och Garda—Alfva. Af desse förlorade Ljugarn och Garda, hvarefter den slutliga striden stod mellan Rone och Alfva, då *Rone bollspelare* afgingo med segern.

Bakpärk:

Regler: Udda och jemna lag täfla, d. v. s. 1:a med 2:a, 3:e med 4:e o. s. v.

Ordningsföljden bestämd genom lottdragning.

Pris: 1:sta pris: Bollklubbens vandringspokal och Konsul Liljewalchs pris 100 kr.

2:dra pris: D. B. V:s pris 50 kr.

3:dje pris: Penningpris.

Prisdömare: Grosshandlaren och Riddaren R. Snöbohm, Klintehamn

Handlanden J. N. Myrsten, Slite

Gust. Cramér, Rone

J. L. Kahlqvist, Visby

Fabrikör J. Ödin, Visby.

Ordningsman: Handl. John Munthe, Visby.

Täflande:

Sanda bollspelare: K. Oisson, Nystugu (pärkk.), Hj. Olsson, Fr. Olsson, Ad. Pettersson, Gunnar Norrby, J. Kristoffersson.

Dalhems bollspelare: L. Granberg, Granskogs (pärkk.), Lars Larsson, Jakob Larsson, P. Pettersson, Oskar Hallin, Herm. Björkman, Elof Bergström.

Ånga bollspelare: Oskar Larsson, Suderbys (pärkk.), Valfr. Olsson, Karl Frenidin, Petter Olsson, Patrik Rondahl, Joh. Engström, Hj. Österberg.

Ganthems bollspelare: Aug. Kolmodin, Olof Nordström, Hj. Henriksson, Adolf Kolmodin, Alfr. Kolmodin, Reinh. Pettersson, Hj. Henriksson.

Ekeby bollspelare: Reinh. Nilsson (pärkk.), Joh. Engström, J. Erlandsson, Ernst Pettersson, Brynolf Smedberg, V. Smedberg, Ernst Jakobsson.

Artillerikårens idrottsförening: nr 12 Sjögren (pärkk.), 23 Sköld, 7 Hejdenberg, 17 Pettersson, 14 Engström, 16 Klintberg, 28 Östergren.

Fole bollspelare: Ax. Eklund, Ryftes (pärkk.), Joh. Pettersson, Gunnar Pettersson, L. Smedberg, Joh. Ahlberg, K. Larsson, Joh. Hallgren.

Östergarns bollspelare: Hj. Hellgren (pärkk.), J. O. Jacobsson, J. Lingström, O. Östergren, O. Nordahl, K. Svensson, V. Jacobsson.

Butle bollspelare: Karl Jacobsson, Hexarfve (pärkk.), Hj. Alqvist, A. Appelqvist, Arv. Östergren, O. Lagergren, P. Hägg, L. Åkerbäck.

Ejsta bollspelare: J. Bätelsson, Mällings (pärkk.), O. Krusell, O. Johansson, J. Ekström, N. Pettersson, Karl Hultberg, Konr. Olsson.

Silte bollspelare: A. Hallbom, Hägdarfve (pärkk.), K. Melin, H. Hansson, Herm. Pettersson, O. Olofsson, P. Bätelsson, B. Siltberg.

Björke bollspelare: Karl Häglund, Harqvie (pärkk.), Axel Häglund, Adolf Norrby, Rud. Jacobsson, Joh. Johansson, Oskar Johansson, J. Vesterlund.

Endre bollspelare: Alb. Klingvall, Hulte (pärkk.), Olof Nilsson, Aug. Nilsson, V. Blom, Axel Johansson, Gunnar Smedberg, T. Stenström.

Halla bollspelare: F. Nilsson, Dalbo (pärkk.), K. Hagström, Jakob Pettersson, Joel Hellgren, Aug. Lindgren, Joh. Larsson, G. Viderkrans.

Visby idrottsförening och bollklubb: L. Broander (pärkk.), J. H. Bachér, E. Carlsson, K. Häggström, E. Sjöström, J. Vessman, A. Vedin.

Gammelgårns bollspelare: J. Johansson, Klinte (pärkk.), Oskar Larsson, V. Larsson, G. Nilsson, Fred. Lydahl, O. Esklund, O. Olsson.

Väte bollspelare: J. Johansson, Skradarfve (pärkk.), O. Jakobsson, J. Pettersson, J. Olsson, J. Henriksson, J. Larsson, H. Johansson.

Visby bollspelare: Herm. Hedström (pärk.), E. Herlitz, Ad. Pettersson, Henrik Ihre, Nils Kruuse, G. Nordahl, K. Stålhandske.

Sedan i bakpärk det första hvarfvet gått om, uttogos de 8 bästa lagen till förnyad täflan; desse voro Östergarn—Endre, Visby Idrottsför. och Bollkl.—Halla, Visby bollspelare—Fole, Sanda—Dalhem.

De tappande utgingo och nu spelade Dalhem—Visby Idrottsför. och Bollklubb, Östergarn—Visby bollspelare, hvarvid de båda Visby-lagen förlorade.

Till sist återstodo nu Östergarn och Dalhem, hvilka medelst en sista afgörande pärk kämpade om första priset, hvilket sent omsider tillföll *Dalhems bollspelare.*

Varpa

kastades mot 6 olika mål, enligt samma regler som föregående år, endast med den skilnaden att nu kastades blott 12 kast af hvarje täflande mot 20 kast vid förra idrottstävlingen. Dessutom flyttades målstickorna vid hvarje nytt lag som började, på det att markens beskaffenhet skulle blifva lika gynsam för alla lag.

Pris: 1:a pris: D. B. W:s pris 30 kr. jemte en silfverpokal.
2:a " Ångbåtsbolagets pris 25 kr. jemte en silfverpokal.
3:e " 15 kronor jemte en silfverpokal.
4:e " Stefanie-Gilletts pris 10 kronor jemte en silfverpokal.
5:e " 10 kronor.
6:e " 5 kronor.

Prisdomare: Riksdagsman P. Larsson, Lilla Fole, Kamrer Bergenstjerna, Jernh. A. Grönstrand, Bokh. K. Cedergren, Skoll. P. Nordin, Bokh. V. Ljungberg och E. Ekman, Handl. T. Ödin och G. Lindgren, Bokh. V. Procopée, Landtbr. L. J. Esklund, Fanj. L. Mörrby, Serg. K. M. Cederlund, Bankbokh. Ant. Pettersson, Handl. J. Johansson, Serg. O. E. Löfgren, Handl. Hugo Pettersson, Styckj. O. Johansson, Bokh. V. Klintberg och Kammarokr. N. Rosman.

Ordningsmän: Löjtn. E. Sillén och T. Stålhandske.

Täflande: Lag. 1, anmaldt af Reinhold Olsson, Åkebäck
" 2, " A. V. Lutteman, Sanda
" 3, " O. Svensson, Visby
" 4, " K. L. Levander, Häfåhem
" 5, " Hugo Olsson, Ganthem
" 6, " Karl Nystedt, Bjers
" 7, " J. P. Johansson, Gotham
" 8, " Oskar Nylund, Häfåhem
" 9, " K. P. Eklund, Etelhem

<i>Täflande:</i>	Lag. 10,	anmäldt af	Karl Karlsson, Atlingbo
"	11,	"	Aug. Larsson, Vamlingbo
"	12,	"	A. M. Elgstrand, Burgsvik
"	13,	"	G. Vallberg, Alfva
"	14,	"	C. Nyström, Veskinde
"	15,	"	J. Söderdahl, Lummelunda
"	16,	"	Hj. Sjöqvist, Ekeby
"	17,	"	C. Larsson, Fole
"	18,	"	Alb. Larsson, Alfva
"	19,	"	P. Enequist, Fröjel
"	20,	"	A. Pettersson, Ekeby
"	21,	"	J. Ahlgren, Fröjel
"	22,	"	Hj. Klintberg, Martebo
"	23,	"	O. Hamrin, Visby
"	24,	"	K. Karlsson, Stånga
"	25,	"	O. Boberg, Ungbåtels, Stånga
"	26,	"	O. A. Pettersson, Karlslund
"	27,	"	R. Pettersson, Endre
"	28,	"	A. Nilsson, Endre
"	29,	"	R. Pettersson, Lau
"	30,	"	Karl Jacobsson, Visby
"	31,	"	Joh. Ekström, Klintehamn
"	32,	"	P. Andersson, Ejsta
"	33,	"	J. Pettersson, Visby
"	34,	"	Joh. Norrby, Silte
"	35,	"	Arv. Olofsson, Bara
"	36,	"	J. Johansson, Hablingbo
"	37,	"	Herm. Johansson, Eke
"	38,	"	Ant. Johansson, Grötlingbo
"	39,	"	Reinhold Pettersson, Eke
"	40,	"	Hj. Stenberg, Barlingbo
"	41,	"	Fr. Hammarström, Visby
"	42,	"	Hesselgren, Visby
"	43,	"	A. A. Claesson, Visby
"	44,	"	Ekström, Visby
"	45,	"	J. V. Jacobsson, Garda
"	46,	"	V. Sandström, Garda
"	47,	"	Albin Norrby, Ekeby
"	48,	"	Anton Erlandsson, Hejnum
"	49,	"	Ludvig Högberg, Veskinde
"	50,	"	Aug. Pettersson, Garda
"	51,	"	Petter Ek, Visby
"	52,	"	K. Alfvégren, Visby
"	53,	"	J. Fogelgren, Hemse
"	54,	"	Ad. Johansson, Bäl
"	55,	"	Alfr. Cedergren, Visby
"	56,	"	Kristian Johansson, Bäl

<i>Täflande:</i>	Lag. 57,	anmäldt af	J. Kristoffersson, Stenkumla
"	58,	"	J. C. Johansson, Roma
"	59,	"	Löfqvist, Visby
"	60,	"	Arweson, Färösund
"	61,	"	Klintberg, Fårö
"	62,	"	Sundberg, Fårö
"	63,	"	O. Pettersson, Ardre.

För de öfriga lekarna var programmet följande:

Höjdsprång.

- Regler:* 1:a. Tre språng af hvarje täflande.
2:a. Omhoppning efter prisdomarnes bestämmande.

- Pris:* 1. En silfverpokal och penningepris.
2. En silfverpokal.

Prisdomare: Kapten E. Fahnehjelm, Visby
Ingeniör Ad. Sylvan.

Ordningsman: Underlöjtnant V. Faecht, Visby.

- Täflande:* 1. R. Börjesson, Visby
2. Ad. Pettersson, Karlslund
3. Konstapel Jönsson
4. " Wollert
5. Gunnar Nilsson, Mästerby.

Längdsprång.

Regler

Pris

Prisdomare

Ordningsman

Lika med höjdsprång.

- Täflande:* 1. R. Börjesson, Visby
2. Volontär Palmroth
3. Ad. Pettersson, Karlslund
4. Hj. Hellgren, Östergarn
5. Hj. Myrén, Mästerby
6. Oscar Ahlgren, Sanda
7. Konstapel Wollert
8. Artill. Elmqvist.
9. " Nygrén
10. Gunnar Nilsson, Mästerby.

Stångstörtning.

- Regler:* 1:o. Tre kast efter hvarandra af hvarje täflande.

- Regler:* 2:o. Omkastning efter prisdomarnes afgörande.
3:o. Med 0 betecknas alla kast, der stångens lillände afvikit mera än 2,5 m. från kastriktningen.
4:o. Kastets längd mätes från en viss uppdragen linie (derifrån kastet göres) till storändens nedslagspunkt.

- Pris:* 1. En silfverpokal och penningepris.
2. En silfverpokal.

Prisdomare: Landtbr. L. J. Eklund, Dune, Dalhem.
Bokhandl. V. Nyberg, Visby
Häradshöfding V. Engström, Visby.

Ordningsman: Löjtnant Ax. Broander, Hörsne.

- Täflande:* 1. Hj. Klintberg, Martebo
2. Lars Larsson, Dalhem
3. Victor Berg, Visby
4. Hj. Hellgren, Östergarn
5. Sergeant J. Ahlfvengren.

Höjdsprång med staf.

- Regler:* 1. Tre språng af hvarje täflande.
2. Språnget förloradt om ribban brytes eller rifves ned.
3. Omhoppning efter prisdomarnes bestämmande.

- Pris:* 1. En silfverpokal och penningepris.
2. En silfverpokal.

Prisdomare: Löjtnant C. Wickstöm
Handlanden R. Wallér.

Ordningsman: Underlöjtnant Hj. Anér.

- Täflande:* 1. Johan Ekström, Klintehamn
2. F. Nilsson, Halla
3. Hj. Myrén, Mästerby
4. Gunnar Norrby, Klintehamn
5. Artill. Ström
6. Gunnar Nilsson, Mästerby.

Längdsprång med staf

- Regler:* 1. Tre språng af hvarje täflande.
2. Omhoppning efter prisdomarnes bestämmande.

- Pris:* 1. En silfverpokal och penningepris.
2. En silfverpokal.

Prisdomare: Löjtnant C. Wickström
Handlanden R. Wallér.

Ordningsman: Underlöjtnant Hj. Anér.

- Täflande:* 1. Johan Ekström, Klintehamn
2. F. Nilsson, Halla
3. Hj. Myrén, Mästerby
4. R. Börjesson, Visby
5. Artill. Ström
6. Gunnar Nilsson, Mästerby.

Hastighetslöpning.

- Regler:* 1. Starten sker på signal med pipa.
2. En försökslöpning samt en slutlöpning med de två bäste.

- Pris:* 1. En silfverpokal och penningepris.
2. En silfverpokal.

Prisdomare: Handlanden Carl Degerman
Underlöjtnant U. Lundgren.

Ordningsman: Löjtnant Ax. Broander.

Starter: Underlöjtnant S. Leatz.

- Täflande:* 1. Palmroth, Visby
2. Ad. Pettersson, Karlslund
3. G. L. Vesterberg, Visby
4. Hj. Hellgren, Östergarn
5. Karl Svensson, Gammelgarn
6. Herman Hedström, Visby
7. J. Christoffersson, Stenkumla
8. Oscar Ahlgren, Sanda
9. Artill. Blom
10. Gunnar Nilsson, Mästerby.

I Femkamp

gälde samma vilkor för deltagande och regler som vid 1892 års täflingar.

Pris: De gotländska damernas pris: 1 större silfverpokal och 50 kr.

Prisdomare: Öfverste Fr. Th. Schartau
Bankdirektör C. Cramér
Kassör Wancke.

Ordningsman: Löjtnant C. S. Engström.

Täflande: 1. A. Hallbom, Silte
2. Hj. Klintberg, Martebo
3. Vict. Berg, Visby
4. Hj. Hellgren, Östergarn
5. Hj. Olsson, Sanda
6. Sergeant J. Ahlfvengren.

På grund af att tre af de anmälda afstodo från täffingen blef denna icke sådan den enligt reglerna bordt vara. Emellertid stod den slutliga brottningen mellan Hj. Hellgren, Östergarn, och artilleristen V. Berg, Visby; efter en hård kamp lyckades Berg besegra sin motståndare.

Prisutdelningen

kunde försiggå först kl. strax före 8 på aftonen och förrättades af Landshöfdingen.

Prislistan fick följande utseende:

Frampark:

Första pris, en silfverpokal, skänkt af bankdir. Cramér, jemte 100 kronor, åt Rone bollspelare.

Andra pris, 50 kr., åt Alfva bollspelare.

Extra pris, 20 kr., åt Ljugarn-Alskogs bollspelare.

Bakpark:

Första pris, Visby Bollklubbs vandringspokal jemte Konsul Edv. Liljewalchs pris, 100 kr., åt Dalhems bollspelare.

Andra pris, D. B. V:s, 50 kronor, åt Östergarns bollspelare.

Tredje pris, Stefanie-Gilletts, 25 kr., åt Visby Idrottsförening och Bollklubb.

Fjerde pris, 25 kr., åt Visby bollspelare.

För bedömande af bäste pärkkarlen

hade såsom prisdomare utsetts kapten J. Facht och dir Ad. Hauffman. Dessa ansågo emellertid ingen af pärkkarlarne i puttpärken mera framstående för att erhålla särskild belöning. Deremot funno de skä-

ligt att i bakpark tillerkänna pris åt *Herman Hedström*, hvilken erhöill den Dicksonska pokalen, och åt *Karl Olsson*, Nystugu i Sanda, som äfven erhöill en pokal. Den puttpärkkarl, som kom i jembredd med dessa, Hellgren, Östergarn, hade redan vid en föregående täffing erhållit pris, hvarför de andra ansågos böra få företrädet.

Varpa:

Första pris, D. B. V:s, 30 kr. jemte en pokal, åt J. P. Johansson, Kopungs i Gothem, Edv. Johansson, Johan Olsson, Gothem (228 cm.)

Andra pris, Angbåtsbolagets, 25 kr. jemte pokal, åt Hesselgren, Vesterberg och Österberg, Visby (263 cm.)

Tredje pris, 15 kr. och pokal, åt O. Svensson, A. H. Enqvist, L. K. Engström, Visby (282 cm.)

Fjerde pris, Stefanie-Gilletts, 10 kr. jemte pokal, åt Alfred Cedergren, And. Cedergren, V. Stenberg, Visby (284 cm.)

Femte pris, 10 kr., åt Adolf Johansson, J. P. Johansson, Hj. Eklöf, Bäl (290 cm.)

Sjette pris, 5 kr., K. A. Alfvegren, T. Johansson, K. J. Jacobsson, Visby (296 cm.)

Dessutom erhöill J. P. Johansson, Kopungs, såsom den bästa varpkastaren bland dagens nära 200 st. en större silfverpokal.

Höjdsprång:

Första pris, 10 kr., åt Ad. Pettersson, Karlslund.

Andra pris, 5 kr., åt Gunnar Nilsson, Mästerby.

Längdsprång:

Första pris, 10 kr., Ad. Pettersson, Karlslund, för 4,35 m.

Andra pris, 5 kr., åt Hj. Myrén, Mästerby, för 4,30 meter.

Stångstörtning:

Första pris, sällskapet U. D:s, 25 kr., åt Viktor Berg.

Andra pris, 10 kr., åt Lars Larsson, Dalhem.

Höjdsprång med staf:

Första pris, Vattenkuranstaltens, 10 kr., åt Hj. Myrén, Mästerby, för 2,75 m.

Andra pris, 5 kr., åt F. Nilsson, Halla, för 2.75 m.

Längdsprång med staf:

Första pris, 10 kr., åt Hj. Myrén, Mästerby, för 5.80 meter.

Andra pris, 5 kr., åt F. Nilsson, Halla, för 5.49 m.

Hastighetslöpning:

Första pris, 10 kr., åt Herm. Hedström, Visby.

Andra pris, 5 kr., åt Ad. Pettersson, Karlslund.

I samtliga dessa täflingar dessutom till hvarje pris en mindre silverbägare.

Femkamp:

De gotländska damernas pris jemte en större pokal åt Viktor Berg från Gotlands artillerikårs idrottsförening.

En värdig avslutning på dagens täflingar bildade den improviserade festen på aftonen i D. B. V:s paviljong, der ett hundratal personer, som på ett eller annat sätt haft att göra med täflingarna, efter intagen supé samlades och slogo sig ned kring ett väldigt dryckesbord nere i salen. Sedan festen kommit i gång, reste sig Idrottskommitterades sekreterare Herr Sandberg och utbragte en skål för de gotländska folklekarna. Skeppsklarerare Ekman talade sedan högstämtdt och kärleksfullt för fosterbygden, betonade dagens betydelse af gotländsk nationaldag och jempförde den med det forna gutn-alinget, samt höjde till slut ett lefve för Gotland och gutarne.

Vidare talade Herr Sandberg för den ende närvarande hedersgästen, Major V. G. Balck, påvisande huru nära hans namn vore förbundet med den svenska idrotten.

Major Balck svarade ungefär följande:

Han mottog skålen med ödmjukt sinne. Hvad *en* gör är intet, om han ej får de djupa leden med sig. Gerningen vore ej fullbordad än, blott första grunden lagd. Idrottens innehåll är rent menskligt. Den vill fostra oss att iakttaga våra plikter mot oss sjelfva. Idrotten vore ett uttryck för folkets lifskraft, en motvigt mot övercivilisation och förfinade vanor. Tal. vore lifligt öfvertygad om idrottens betydelse för människans fysiska och andliga utveckling. Det hade hjertligt gladt honom att skåda de gotländska idrottslekarne. Med spänning hade han följt pärkspelarne, och beundrat den ögonblickliga uppfattningen af hvad situationen kräfde, som de lagt i dagen. Aldrig hade de brådt, men ändå voro de så oerhördt påpasslige. Denna syn hade gjort honom godt i hjertat. De gotländska lekarne voro en skatt så värdefull, att ingen uppoffring vore för stor för deras bevarande. Han afundade oss ej den, han lyckönskade oss. Deras minsta betydelse vore ej den, att de ammade broderlighet mellan skilda klasser. Och ytterst resulterade de i att dana ett friskt slägte, som om det en gång behöfdes, skulle kunna i den form, det kan fordras af *män*, gifva uttryck åt fosterlandskärleken. En skål för fosterlandet!

Efter en ändlös rad af tal, skålar och sänger slutade den angenäma och kamratlika festen något efter midnatt. Och härmed avslutas denna lilla redogörelse om den tredje allmänna idrottstävlingen på Wisborgs slätt.

Såsom totalomdöme om dessa täflingar må framhållas, att de lemnat åskådaren ett i allo gynsamt intryck. Oaktadt ända till 5—6 tusen människor varit församlade vid dessa tillfällen, har man ej sett någon berusad eller som sökt ställa till bråk.

Ej heller har försports något missnöje af hvad slag det än vara må bland de hundratalas täflande öfver prisbedömningen, fastän allmogen nog har en viss benägenhet att i allmänhet misstänka "herremännen" för partiskhet. Allt har andats jemnlighet och broderlighet vid dessa nationalfester: det har varit harmoni i det hela.

Den 15 Augusti i år skall nästa täfling ega rum och derefter en femte år 1900 för att värdigt fira seklets slut. Mätte de försiggå under lika gynsamma förhållanden som sina föregångare!

Slutord.

Midt ute i Österhafvet höjer hon sig, sagoön, vind-
omsusad, vågombrosad, känd sedan Thjelvars dagar.

Fria liksom böljorna, hvilka skölja Gotlands kuster,
äro ock sinnena hos de män, hvilka i otalda århundra-
den befolkat Gutarnes ö. Hägen för manlig idrott är
årsbarn med de förste bebyggarne. Ty så långt tillbaka
i tidernas dunkel gutniska urkunder gå, ja än längre,
ända för 15 sekler sedan, var konsten att "kasta varpa"
känd af våra hedniske förfäder. Man har nämligen i
gamla kämpagrafvar, hvilka vetenskapen förskrifver från
3:e seklet efter Kr., hittat stenar, hvilkas användning
otvifvelaktigt varit till varpa.

Äfven pärkspelet är forngutniskt; ingen vet när
och af hvem det uppfanns; konsten har gått i arf från
far till son, från generation till generation.

Må vi derför med kärleksfull pietet vårda och älska
detta dyrbara arf från fordomtima; måtte det fram-
för allt blifva en förebild för det dådlösa slägte, som
växer upp utan kraft att handla, utan förmåga att för-
saka och hvars förnämsta styrka ligger uti att **förstå
att njuta!**

Dock skulle den dag randas, att hägen för dessa
idrotter skulle försvinna och konsten att idka dem en

gång dö ut, då vore det bättre, att fosterön liksom på
Thjelvars tid sjönk i Eustrasaltets vida famn för att al-
drig mer höja sig i solljuset, så att vår veklighet och
vår skam måtte för evigt varda begrafna i hafvets djup,
på det att intet spår mände visa kommande slägten,
hvarest hon en gång låg, Gutarnes fagra ö, med sin
fordom manliga och käcka befolkning, sina glada folklekar
och sina stolta minnen!

Pris: 1 krona.
